

Grön färg i vänstra spalten
markerar att bokmärket inte fungerar som länk till sidor i dokumentet.
Fungerande länkar inom detta dokument har **Svart färg**
Länkar till andra filer har **Blå färg**

Provinsialläkardistriktets tillkomst i Västtibble 1864 (Upplands-Bro)

Inledning - projektet provinsialläkardistriktets tillkomst i Västtibble

Denna inledning är skriven av Börje Sandén 2007-02-13 inför ett återupptagande av studiet kring provinsialläkarinstitutionen i Västtibble av en arbetsgrupp knuten till Håtuna och Håbo-Tibble socknars hembygdsförening. Redan gjorda studier liksom tillkommande resultat börjar nu publiceras på hemsidan.

Händelseförloppet vid tillkomsten av provinsialläkardistriktet återfanns i en garderob i Håtuna prästgård när den avyttrades till en privatperson. Materialet var mycket omfattande och innehöll såväl kopior av in- och utgående handlingar som verifikationer av alla tänkbara slag. När Börje Sandén började bearbeta materialet låg det i en stor kartong på pastorsexpeditionen i Bro. År 1985 - innan handlingarna skulle överföras till kyrkoarkiv i Uppsala - fick Börje möjlighet att kopiera det i sin helhet, inkl verifikationer.

Här fanns ett material som belyste en företeelse som inte var känt i hela sin vidd när hembygdsboken skrevs 1984. I UKF:s första hembygdsbok Vad hände egentligen? del 1, som kom ut 1990, finns därför ett kapitel om provinsialläkarinstitutionen i Västtibble. Redan 1858 hade Sundhets-Collegium skrivit till Kungl.Maj:t för att få inrätta provinsialläkare eftersom här tidigare funnits läkarpraktik genom enskild försorg. (Widman på Aske). Från 1865 finns regelbundna provinsialläkarrapporter inlämnade till Sundhetscollegium. Den första återgavs del 1 och finns nu också på hemsidan.

I Uppsala län fanns vid detta tillfälle tre provinsialläkardistrikt i Uppsala, Enköping och Tierp. Läkarstationen kompletterades snart med ett apotek invid läkarhuset. Som en kuriositet kan nämnas att hundra år efter den första rapporten från år 1864 fick Upplands-Bro på nytt en provinsialläkare, denna gång placerad i Kungsängen. Som framgår av nu presenterat material skulle nämligen läkarstationen i början av 1900-talet komma att flyttas till Bålsta.

Förteckning över bearbetade och obearbetade handlingar.

Kopior av handlingar funna i Håtuna prästgård och till 1985 förvarade på Bro pastorsexpedition finns sorterade i 4 pärmar i UKF:s arkiv.

Bearbetningar och **artiklar** finns i 5:e pärm

- * På UKF:s hemsida återges utvalda historiska dokument med beskrivning och tolkning
- * Förteckning över historiska dokument och kortare beskrivning av dem finns i denna PDF-fil
- * Filen kommer att utökas i takt med projektets framskridande.

Provinsialläkardistriktets tillkomst i Västtibble 1864 (Upplands-Bro)

Inledning - projektet provinsialläkardistriktets tillkomst i Västtibble

Denna inledning är skriven av Börje Sandén 2007-02-13 inför ett återupptagande av studiet kring provinsialläkarinstitutionen i Västtibble av en arbetsgrupp knuten till Håtuna och Håbo-Tibble socknars hembygdsförening. Redan gjorda studier liksom tillkommande resultat börjar nu publiceras på hemsidan.

Händelseförloppet vid tillkomsten av provinsialläkardistriktet återfanns i en garderob i Håtuna prästgård när den avyttrades till en privatperson. Materialet var mycket omfattande och innehöll såväl kopior av in- och utgående handlingar som verifikationer av alla tänkbara slag. När Börje Sandén började bearbeta materialet låg det i en stor kartong på pastorsexpeditionen i Bro. År 1985 - innan handlingarna skulle överföras till kyrkoarkiv i Uppsala - fick Börje möjlighet att kopiera det i sin helhet, inkl verifikationer.

Här fanns ett material som belyste en företeelse som inte var känt i hela sin vidd när hembygdsboken skrevs 1984. I UKF:s första hembygdsbok Vad hände egentligen? del 1, som kom ut 1990, finns därför ett kapitel om provinsialläkarinstitutionen i Västtibble. Redan 1858 hade Sundhets-Collegium skrivit till Kungl.Maj:t för att få inrätta provinsialläkare eftersom här tidigare funnits läkarpraktik genom enskild försorg. (Widman på Aske). Från 1865 finns regelbundna provinsialläkarrapporter inlämnade till Sundhetscollegium. Den första återgavs del 1 och finns nu också på hemsidan.

I Uppsala län fanns vid detta tillfälle tre provinsialläkardistrikt i Uppsala, Enköping och Tierp. Läkarstationen kompletterades snart med ett apotek invid läkarhuset. Som en kuriositet kan nämnas att hundra år efter den första rapporten från år 1864 fick Upplands-Bro på nytt en provinsialläkare, denna gång placerad i Kungsängen. Som framgår av nu presenterat material skulle nämligen läkarstationen i början av 1900-talet komma att flyttas till Bålsta.

Förteckning över bearbetade och obearbetade handlingar.

Kopior av handlingar funna i Håtuna prästgård och till 1985 förvarade på Bro pastorsexpedition finns sorterade i 4 pärmar i UKF:s arkiv.

Bearbetningar och **artiklar** finns i 5:e pärm

- * På UKF:s hemsida återges utvalda historiska dokument med beskrivning och tolkning
- * Förteckning över historiska dokument och kortare beskrivning av dem finns i denna PDF-fil
- * Filen kommer att utökas i takt med projektets framskridande.

Förteckning över bearbetade och obearbetade handlingar.

Kopior av handlingar funna i Håtuna prästgård och till 1985 förvarade på Bro pastorsexpedition finns sorterade i fyra pärmar i UKF:s arkiv

Förteckning över handlingar och kortare beskrivning finns i nedanstående filer på hemsidan

En del har länkar till filer på hemsidan, andra finns i UKF:s pärmar och databas.

I tillämpliga delar har nedanstående material samlats i PDF-filen Vasttibble.pdf. Den utökas successivt.

Arkivalier - Västtibble läkarboställe (I) En första sortering (västtib1)
Arkivalier angående Tibble Läkardistrikt II Nuvarande sortering (västtib5)
Verifikationer-kommentarer, Västtibble läkardistrikt (III) Verifikationer (västtib4)

Sammandrag (Börje Sandén) av protokoll erhållna av kommunarkivarien 1987-11-13
1664-07-10, 1864-07-12, 1865-06-11, 1865-09-03, 1867-08-18, 1869-04-04, 1869-05-02,
1869-05-30, 1873(?) -08-14, 1883-02-06, 1903-02-27, 1903-02-22. *Protokollen i pärm A:9*

"Provinsialläkarbostaden i Bålsta" förteckning från kommunarkivarien
14 handskrivna protokoll åren 1919 - 1964 *i Pärm D:01*

Upplands-Bro kommuns arkiv. Sammanhäftade Protokoll och utdrag ur protokoll
Ur Yttergrans protokollsböcker: 1871-03-26, 1891-06-07, 1892-08-07, 1902-11-08, *Pärm D:01*
Håtuna kommunalstämma: 1864-07-10, 1865-12-28, 1868-01-27, 1880-07-18, 1880-12-30
1882-06-04, 1883-01-14 *i Pärm D:01*
Kommunalfullmäktige i Upplands-Bro: 1956-06-04 *i Pärm D:01*

Medicinalväsendet i Sverige 1813-1962. Utgiven till 300-årsjubileet 1963
Några fakta kring provinsialläkarinstitutionen och viss instruktion för läkaren
Boken finns i UKF:s bibliotek

Första rapporten över tillståndet inom Tibble provinsialläkardistrikt 1864
omfattande Bro och Håbo härader

(västtib1)   **Arkivalier - Västtibble läkarboställe (I)**
Genomgångna och antecknade av Börje Sandén, maj 1985

Materialet om tillkomsten av läkarstation med apotek i Västtibble hittades i en garderob i Håtuna församlings prästgård när den såldes till en privatperson. Förvarades därefter på Bro pastorsexpedition.

Sammanfattning här nedan är kopierad från dagboken 2007-01-10

1987-11-13: Börje fick från Kjell Stensson, kommunarkivarien, ett antal protokoll berörande provinsialläkarstationen i Väst-Tibble. 1864-07-10, 1864-07-12, 1865-06-11, 1865-09-03, 1867-08-18, 1869-04-04, 1869-05-02, 1869-05-30, 1873(?) -08-14,

1883-02-06, 1903-02-27, (stort format: 1903-02-27. (ej medtagna i filerna Västtib1/4/5)

1987 12-02: Gjorde färdigt kopiorna av protokoll o.d. Kvar är verifikationerna. Bör göras snarast, Axel Karlsson kyrkkamrer vill lämna iväg materialet till arkivet i Uppsala

87-12-06. 87-12-09, 87-12-12 Kopierat verifikationerna.

87-12-13. Avslutade kopieringen av Västtibblehandlingarna. Skrivit följebrev till landsarkivet/pastorsexpeditionen. Satt in kopierade handlingarna i 4 svarta pärmar, gjort innehållsförteckning.

88-07-21 Agneta Allerstav åtar sig att göra en uppsats som inledning till provinsialläkarrapporterna.

.....

Materialet västtibb1.ws, västtibb3.ws västtibb4.ws västtibb5 blev antecknat i ordbehandlingsprogrammet WordStar.

2007-01-10 konverterades det via AmoPro till Word 6 / Word2003

Ekonomiska redogörelser och verifikationer för Läkarboställets utgifter

Detta är den första summariska bearbetningen.

Se utförligare i: Arkivalier angående Tibble Läkardistrikt II (västtib5)

1864-65   * Redogörelse öfver debiterade 40 öre för varje mantalsskriven person i nedanskrifne socknar af Håbo och Bro Härader till Läkarbostadens i WestTibble reparation år 1864.

              * Restlängd på utestående bidrag till iståndsättning m.m.

              * Räkning och redovisning för uppburna medel till verkställande af nödiga reparationer och lagfartskostnaders bestridande å

Läkarbostället L. WestTibble år 1864.

              * Verifikationer.

              * Två lån hos prosten Luhr på 450:- och 600:-, återbetalade med de indrivna 40 örena.

1865-66   Nytt lån, Se ovan.

              Mantalslängd

1866-67   Hela inkomstsidan består av pengar lånade till 6 % ränta hos

              Undertecknaren Hallgren, Bro prästgård.

              Verifikationer

1867-68   Under året görs uppbörd med 17 öre för 1866 och 11 öre för 1867

- 1868 Uppbörd med 10 öre
Reparationerna fortsätter.
Mantalslängd
Verifikationer
Hallgren
- 1869 Uppbörd 4 1/2 öre.
Dessutom 4 öre för apoteket. Apotekare Wikblad har själv bekostat
överskjutande medel. (i annat arkiv ?)
Mantalslängd
verifikationer
Hallgren / Krutmeijer
- 1870-71 Uppbörd 6 öre
Ytterligare 25 öre för beslutade (1871.09.18) byggnadsföretag
Restlängd
Verifikationer
Krutmeijer
- 1871-72 Uppbörd 15 öre
- 1872 Brygghuset, stallet, verandan
Byggnadskontrakt
Mantalslängd
Lån av doktor Wagner 300:-
- 1872-74 Lån ur Tibble Barmhertighetskassa 650:-
Mantalslängd
- 1874-75 Mantalslängd
- 1875-76 Mantalslängd
- 1876-77 Uppbörd 10 öre
Tapetsering, målning.
Mantalslängd
- 1877-78 Uppbörd 10 öre
Mantalslängd
- 1878-79 uppbörd 10 öre
- 1879-80 Uppbörd 10 öre
- 1880-81 Uppbörd 10 öre
Byggnadskontrakt
98 verifikationer (obs. låg summa i ek. översikten)
- 1881-82 Uppbörd 10 öre
- 1882-89 Uppbörd 20 öre, (se ytterligare lägg med handlingar, 1882-90)
Nybyggnation och Reparationer
Många verifikationer
Entreprenadauktion 1880
Räkning från advokat för mål vid Håbo häradsrätt, Svea hofrätt och
hos Kongl Majt
Revisionsberättelse av 1891
- 1882-90 Sammanställning
Verifikationer
- 1890-91 Sammanställning

1891-92 Sammanställning saknas
Endast verifikationer

1892-93 Sammanställning saknas
Endast verifikationer

1893-96 Sammanställning saknas
endast verifikationer

1896-99 Sammanställning saknas
Endast verifikationer

1900-03 Sammanställning saknas
Endast verifikationer

1904 Sammanställning saknas
Endast verifikationer

1905

* Kontraktsposten Åsbrink har lånat ur Lindströmska fonden

1906

1907

1908

1. Debetsedel för 1907

2. Debetsedel å kommunalutskylder 1907

- Diverse kvitton m.m.

Arvode för räkenskapernas förande. 30 kr. H. Ekdal

Räkning på kakelugn 38.80. Levererad med ångbåt till Aske brygga

Räkning på perlspons 35.03, 500 löpmetrar

1909

1910 - 1911

* sotning 10:-

* arvode för räkenskapernas förande 35:- Herold Söderbaum

* omsättning av kakelugn 37:-

(västtib5) Arkivalier angående Tibble Läkardistrikt II.

Funna i Håtuna prästgård när den såldes till privatperson.

Därefter förvarade på Bro pastorsexpedition

Se inledande förklaring / historik i västtib1

Nedanstående handlingar, liksom samlingen verifikationer (västtib1) har genomgåts av Börje Sandén en första gång maj 1985

En ny genomgång av materialet (västtib5) med kompletterande kommentarer har gjorts januari 1986, det betyder den fil du läser nu är den hittills mest fullständiga

Texten är konverterad (OCR-läst) 2007-02-10 efter utskrift märkt 1987-11. Västtib5 är en reviderad version av filen västtib3.ws från 1985.

Den ersätter således västtib3. Börje Sandén

Handlingar (utom verifikationer) kronologisk ordning.

* = handlingar funna under annat år (protokollskopior)

(västtib5)   Västtibble läkardistrikt   Protokoll o.d.

Västtibble Läkarbostad.

Handlingar i kronologisk ordning. EJ verifikationer
rev. upplaga efter västtib3 Börje Sandén, dec 1985

* gäller handlingar funna under annat år (protokollskopior)

- .....
- 1858-59   Skrivelse till Kungl Majt. (koncept), enl vilken Sundhets-Collegium år 1858 upptagit Bro & Håbo bland nya provinsialläkardistrikt. Här har tidigare funnits läkare "genom enskild försorg och särskilda bidrag". Man begär bidrag av statsmedel till lön åt läkare (1000 -1200 Rd). Westtibble gamla läkarboställe har upplåtits på evärdelig tid. över- och Yttergran har vägrat allt deltagande. 40 öre för varje mantalsskriven person skall vara årlig avgift. Bröderna Sparres egendomar deltar inte heller i distriktet.
- 1858.12.18   Sammanträde i Tibble sockenstuga för att avgiva yttrande om bildandet av nytt (sic) provinsialläkardistrikt. (Hedin)
- 1861.01.29   Arvskifte och delning efter Gustaf Sehman Gör kompl. renskrift
- *1861.04.02   Prot. att sammanträde skall ske i Bålsta Gästgivargård 61.04.28 Sehmans överlåtelsehandling för Westtibble gamla Läkarboställe. Se resolution 1872.
- 1861.09.28   Groths kungörelse om sammanträde för att inrätta läkarstation. Här talas om Westtibble gamla Läkarboställe. Avskrift i resolution 1872.07.22. (666)
- 1861.10.14   (666) Tibble socken har förbundet sig att deltaga i den årliga avgälden 16 tunnor spannmål för bostället, nödiga reparationer och hägnader, samt till läkararvode med fri skjuts erlægga 40 öre för varje mantalsskriven person. Husbonde skall betala för anställda. Uppbördsman skall avlönas med 6 % arvode. Avskrift av protokollet i Resolution 1872.07.22
- Groths kungörelse
- Sehmans överlåtelsehandling av den "redan tillföre till Läkarboställe begagnade byggning jemte det i närheten befintliga boningshus och behöfliga uthus i inhägnad tomt, utgörande 2 11./32 tunnland".

- *1861.11.10 Beslutet upplästes i Tibble socken stuga.
 1861.09.28 Kungörelse. Groth. OBS. Westtibble gamla Läkarboställe. Gör kompl. renskrift
 1862.01.22 Utdrag ur Lagfarstprot. Håbo Härad's Vinterting. Utdrag ur diverse protokoll.
- *1862.03.25 Ägaren överlät "till innevånarna i Håbo och Bro härader" en lägenhet om 2 11/32 tunnland.
 1862.05.08 Utdrag ur Lagfartsprot. Håbo Härad's lagtima ting.
 1964 Redogörelse öfver debiterade 40 öre för hvarje mantalsskriven person i nedanskrifne socknar.
 OBS. uppgift om samtliga socknars mantalsskrivna personer Restlängd till ovanstående.
 1864 Räkning och redogörelse för Uppburna Medel till verkställande af Nödiga Reparationer och Lagfartskostnaders bestridande. Kaptitalet huvudsakligen som lån hos prosten Luhr 1050 Kr
 1864.03.08 Kungl Majts bekräftelse. Se resolution 1872. Statsanslag på 1500 Riksdaler för "en ny ProvinsialLäkare för sydöstra delen af Upsala län med Station inom Tibble socken". Håbo och Bro härader (666)
 1864.05.16 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Öfvergran. Utseende av ombud. Skrivelse från landskansliet till Groth, vari han uppmanas vidarebefordra Kungl. Majts skrivelse av 1864.03.08 till alla socknar.
- 1864.06.21 Skrivelse till socknarna från Groth om de 1500:- till lön åt läkaren och reparationerna. Upptagande av lån på 600:- Se prot för Näs 1864.07.21
 1864.07.03 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Öfvergran. Två sockenbor avsåde sig deltagande i reparationer på läkarbostället.
 1864.07.10 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Kallmar. Groths förslag bifölls.
 1864.07.10 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Håtuna. Groths förslag bifölls.
 1864.07.11 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Vestra Ryd. Groths förslag bifölls enhälligt.
 1864.07.12 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Näs. Avskrift av Groths skrivelse till häradernas socknar av 1864.06.21. Bifölls.
 1864.07.13 Utdrag ur prot. Komm.stäm Tibble. Groths förslag bifalles.
 1864.11.19 Skrivelse från Groth till landshövdingen, ang utfärdande av uppbörds adress
 1865.03.06 Intyg från Landskansliet om inlämnat besvär över påfört läkararvode för 197 personer på Brogård. Arrendator Berg.
 1865.03.20 Brev från läkare Lindwatt till Kronofogde {och Riddaren} Groth. Han började sin tjänst i jan 1865. Klagomål på accordslönen. Han vill ha betalt för varje förrättning. Upplyser om att han har ett litet apoteksförråd.
 1865.05.11 Brev från doktor Lindvall till Sigfrid Rålamb. Han säger sig vilja under ett år pröva förslaget om att distriktet anslår en fast summa av 1500 Rd rmt. Vid denna tidpunkt sköter han också det lilla apoteket. För att han skall slippa alltför tidskrävande resor föreslår han att torpare och andra som inte har egna hästar skall få låna sådana jämte lämplig vagn av sina husbönder. {långt intressant brev, lättläst stil)
 1865.05.24 Brev från CM Björnstierna till Groth. Han ifrågasätter doktors rätt till ytterligare arvode av 10 Rd.
 1865.06.11 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Hägeby. Ombud utses. Bekymmer över läkarens förslag till ny ersättning. Reparationen diskuteras.
 1865.06.11 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Bro & Lossa. Ombud utses.
 1865.06.11 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Näs. Ombud utses.
 1865.06.12 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Kallmar. Ombud utses.

- 1865.06.13 Besiktningssprotokoll för att fastställa vilka reparationer som skall göras på läkarbostället.
- 1865.06.13(?) Protokoll. Håbo. Koncept till nedanstående {?}
- 1865.06.15(?) Protokoll. Håbo och Bro härader. Bil. Lindvalls brev 65.03.20.
- 1865.07.13 Byggnadsdirektionen utses.
- 1865.11.23 Skrivelse från Rålamb till socknarna. Förutsättningarna för de nyinrättade provinsialläkartjänsterna.
- 1865.12.06 Räkning och redovisning för upplånte medel till fullbordande af reparationerna å ProvincialLäkare-bostället WestTibble 2 ex
- 1865.12.06 Revisionsberättelse
- 1865.12.17 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Yttergran. Man säger enhälligt nej till en hemställan från Sigfrid Rålamb om ett bidrag med 55 öre för varje mantalsskriven för redan gjorda reparationer å Läkarebostaden.
- 1865.12.21 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Öfver Grans socken. Man vill inte ansluta sig till Läkardistriktet, liksom tidigare beslut 1861.10.14 och 1864.07.03 med motivering att man har närmare till Enköping, där läkarna är kända och man dessutom har tillgång till apotek. Kyrkoherden och undertecknad reserverade sig mot beslutet.
- 1865.12.28 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Håtuna. Krav på förklaring av Groth.
- 1865.12.30 Brev från Adolf Ludvig Sehman till G. B. Drakenberg, Wallby. Han har återfunnit brandförsäkringshandlingarna för WestTibble:1828 och 1834. Han frågar om kommunen anställt Wetterinär-läkare.
- 1866.01.04 (1866.02.12) Provinsial Läkardistiktets Byggnads Direction för Provincial Läkare Bostället WestTibble begär att Sigfrid Rålamb skall kalla till sammanträde för val av bl.a Revisorer över senaste reparationen. Flera andra frågor. (1866.02.26)
- 1866.01.04 Begäran om nytt sammanträde i Directionen.
- 1866.02.15 Tillkännagivande. Rålamb till socknarna. Ansvarsfrihet (decharge) för den först verkställda reparationen. Val av revisorer för den senare reparationen. Tillsättande av kommitté för boställets vårdande m.m.
- 1866.02.20 Groths upplysningar och förklaringar med anledning av revisorernas anmärkningar från 1865.06.02
- 1866.02.26 Protokoll. ;Koncept) Bro & Håbo härader. Anmärkningar mot Groths redovisning. (Groth: obefogade anmärkningar) Ett fähus och en utriven kakelugn borde ha sålts på auktion. Ingen reservation mot den beviljade ansvarsfriheten för vissa olika punkter. En Direktion om 3 pers tillsätts, som får verkställa reparationer för högst 100 Rd per år. Förslag om inrättande av apotek. Sådant var beviljat av Sundhets-Collegium, men sökandena var tveksamma om apotek skulle löna sig. Dessutom fanns ingen bostad. Lindvall hade vissa medikamenter i lager. Förfrågan till doktor Lindwall om var villig ta en viss årlig mantalsskriven. Doktorn var rädd att han skulle bli kallad på sjukbesök alltför ofta.
- 1866.02.20 Groth: Upplysningar och förklaringar i anledning af de anmärkningar Revisorererna gjort vid undertecknads den 2 juni 1865 afgifna Redogörelse för uppburna medel till iståndsättande af Läkarebostället i WestTibble
- 1866.02.25 Utdrag ur prot. Komm.stäm i Hägeby. utser representanter till det av Sigfrid Rålamb utlysta mötet i Tibble 1866.02.26 Se 1866.02.12
- 1866.02.25 Brev från Groth till Sigrid Rålamb. Promemoria med anledning av sammanträdet 1866.02.26.
- 1866.02.26 Brev till Sigfrid Rålamb från Hägeby församling. Ingen representant infann sig, varför invånarna personligen må föra sin talan.

- 1866.02.26 Prot. Bro och Håbo härader. Med anl av anmärkningar av revisorerna på Groths handhavande av reparationen.
- 1866.02.28 Brev från Berg, Brogård, där han ber Rålamb att foga till protokollet att Berg ej deltagit i beslutet (se ovan)
- 1866.05.11 Brev från doktor Lindwall till Sigfr. Rålamb, vari han föreslår ett års provotid för det nya förslaget.
- 1866.05.18 Kallelse.30/5 Bro och Håbo häraders Hushållnings Nämnd. Ordf. är Sigfrid Rålamb. 5 punkter på dagordningen, däribland provinsialläkarens skrivelse, där han erbjuder sig mottaga en årlig fast lön. övrigt: formulär till orlovsedel skall visas, 47 häftet av Upsala läns Hushållnings-sällskaps Årsberättelser.
- 1866.05.30 Revisorers och besiktningsmäns redogörelse över de efter 1865.06.13 utförda arbetena vid Läkarbostället. Med vissa förbehåll godkänns åtgärderna. De föreslår att en bok anskaffas i vilken hittills förda och kommande protokoll och räkenskaper skall införas.
- 1866.06.13 Sigfrid Rålamb's brev till Öfver- och Yttergran, där de ytterligare erbjuds att fr o m 1867.01.01. deltaga i Läkarens avlönande och boställets underhåll i likhet med övriga distriktets socknar. Svar inom en månad.
- 1866.07.01 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Ytter Grans socken. Socken borna svarar även denna gång nej på Rålamb's hemställan att delta i avlöning av Läkaren och underhåll av bostaden.
- 1866.08.31 Brev från apotekare Wikblad, Linköping. Han har varit i Tibble och besett lokalen. Han föreslår ändringar och förbättringar av lokalen. Han diskuterar frågan om en bättre plats för läkarstationen. Han räknar med att komma till början av oktober.
- 1866.09.21 Kungörelse från Sigfrid Rålamb. Kungl. Majt öppna brev om personligt privilegium för Johan Herman Wikblad att inrätta apotek i närmaste grannskap till läkarstationen. Apoteket skall öppnas i oktober. Byggnads Directionen utsedd 1866.02.20 skall lämna kostnadsförslag till lilla byggnadens iordningställande till apoteksrörelse. Möte härom utlyst till 1866.10.01. De frånvarande vid detta tillfälle få åtnöja sig med de närvarandes beslut.
- 1866.09.28 Brev från apotekare Wikblad, Linköping, om sammanträdet om apoteksbyggnaden 1 oktober. Han tror sig inte kunna komma eftersom hans familj drabbats av koleran.
- 1866.10.13 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Öfvergran. Vid omröstning efter skrivelse från Rålamb beslöt kommunen att fr o m 1867 ingå i Läkardistriktet.
- 1866.10.19 Brev från H.H von Essen. Ev överklagande.
- 1866.12.12 Anhållan från apotekare Wikblad att ett syne- och besiktningsinstrument över apotekets skick upprättas.
- 1866.12.31 Besiktningsprotokoll för den till provisialläkaren och apotekaren upplåtna åbyggnaden.
- 1867.01.13 Utdrag ur prot. Komm.stäm Vestra Ryd, Inspektoren Ahlborn, Thorsätra utsågs till ombud för mötet 1867.01.18.
- 1867.01.16 Prot. Näs. Komm.stäm. Ombud för mötet 1867.01.18
- 1867.01.18 Brev från J.G.Berg, Brogård, angående dagens sammanträde. Han skall ha blivit befriad från alla utgifter för läkarstationen och apotekarinrättningen. Gäller Brogård med underlydande hemman. Trots detta har han blivit anmodad betala.
- 1867.04.04 Syneprotokoll för Läkarbostället. Flera handlingar.
- 1867.07.25 Brev från apotekare Wikblad till Byggnadskommittén vari han begär en tillbyggnad så att han kan få bostad i apotekshuset, antingen genom kommunens försorg, eller att han får disponera huset och själv göra tillbyggnaden.

- 1867.08.18 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Näs församling. Utseende av ombud för möte 1867.08.19
- 1867.08.18 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Vestra Ryd. Ombud utses.
- 1867.08.18 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Kallmar. Ombud utses.
- 1867.08.18 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Hägeby. Ombud för 1867.08.19
- 1867.09.13 Brandförsäkringsbrev. Läkarbostaden.
- 1868.01.12 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Kallmar. Sockenstugan. Ombud för mötet 1868.01.14. Hallgren, Bro är nu ordförande. Apotekare Wiklbad har hos Kungl Majt gjort framställning om rättighet till byggnadsplats för bostad åt honom. Kapten Sehman begär att få obetalat arrende för Läkarbostället.
- 1868.01.12 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Näs. Ombud för mötet 1868.01.14
- 1868.01.12 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Hägeby. Ombud utses.
- 1868.01.12 Utdrag ur prot. Komm.stäm. V. Ryd. Ombud utses.
- 1869.03.07 Protokoll (Koncept). Bro & Håbo. Brygghuset.
- 1869.03.15 Brev från apotekaren Wikblad till Byggnadskommittén. Förslag till ombyggnaden av apoteket.
- 1869.03.16 Brev från doktor W. Lindwall, Stockholm WestTibble om den på honom olagligt debiterade avgälderna för läkarbostället. Enligt Kungl Sundhets Collegiets skrivelse 1864.02.18 och Kungl Majts dito från 1864.03.08 skall läkarna få bostad gratis.
- 1869.03.24 Kungörelse från Hallgren till samtliga byggnadsskyldiga att komma till Tibble skolhus 1869.04.07 för att ta ställning till läkarens och apotekarens skrivelser till nämnden.
- 1869.03.30 Utdrag ur prot. Komm.stäm i Bro & Lossa. Repr. för sammanträdet i läkarfrågan 1869.04.07
- 1869.03.31 Utdrag ur prot Komm.stäm i Hägeby. Repr till mötet
- 1869.04.04 Utdrag ur prot. Komm.stäm Kalmar. Sockenstugan.
- 1869.04.04 Prot Komm.stäm. Näs församling. Skolsalen. Repr till sammanträde om läkarbostaden 1869.04.07. Doctor Lindvall, Apotekaren Wickblads skrivelse. Lindvall har blivit fel debiterad, Wickblad erbjuder sig att själv bekosta tillbyggnad till apotekarbostaden
- 1869.04.15 Brev från Carl Osett, inspektor på Skokloster till Hallgren ordförande i Läkardistriktet. Berättelse om förloppet av sammanträdet 1869.04.09. Skoklosters bönder har hittills aldrig varit tillfrågade i ärenden kring Läkarbostället. Han har därför aldrig utlyst någon kommunalstämma.
- 1869.04.20 Utdrag ur prot. Komm.stäm Vestra Ryd. Beslut om bidrag med 4 öre per mantalsskriven.
- 1869.05.02 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Näs. Beslut om att betala 4 öre per mantalsskriven för inrättandet av bostadsrum åt apotekaren, i likhet med flesta andra församlingar.
- 1869.05.15 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Kalmar. Ombud utses. Se ovan.
- 1869.05.23 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Hägeby. Ombud utses. "4 öre"
- 1869.12.15 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Bro & Lossa, Ombud utses.
- 1869.12.15 Utdrag ur prot. Komm.nämnd. Bro. Ombud. se ovan.
- 1869.12.26 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Näs. Ombud utses.
- 1869.12.28 Val av ny Direction för Läkardistriktet: Häradsskrivaren, Kronolänsmannen Lorenz Krutmeyer, Westtibble, possetionaten Justinus Gartz, Tranbygge, rusthållaren E.J. Bohlinder Qvarnibble (666)
- 1870.11.16 Utdebitering av 6 öre per mantalsskriven person.
- 1870.12 Brev från apotekaren Wikblad till Byggnadskommittén. Han påpekar att många tycks tro att distriktet betalat ombyggnaden av apoteket. Han vill få det tillrättalagt i protokoll 'nu och för framtiden' Hela ombyggnaden kostade 276.42, varav församlingarnas 4-öres bidrag belöpte sig till 145.46. Resten

- 130.96 har han själv bekostat. Häggeby har inte bidragit med några 4 öre.
- 1871.02.18 Kungörelse. Sammanträde för att ta ställning till doktor Wagners begäran om en bryggstuga/drängstuga. 1871.03.07
- 1871.02.27 Utdrag ur prot. Kommunalstämma med Bro och Lossa Socknar i skolhuset Freden.
Angående reparation av Lilla WestTibble.Doctor O Wagner (?) Apotekare Wikblad. Ordförande i läkardistriktets byggnadskommitté är Häradsskrivaren Lorenz Krutmeijer. Sammanträde i ärendet skall hålla i Tibble sockens skolhus 1871.03.07
- 1871.03.02 Skrivelse till Yttergran. Många har utnyttjat läkaren och man vill att sockenborna skall bidra med pengar.
- 1871.03.05 Utdrag ur prot. Häggeby. Representant till sammanträde 1871.03.07
- 1871.03.05 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Öfvergran, Representant utsedd.
- 1871.03.05 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Kalmar. Ombud utses.
- 1871.03.07 Protokoll (koncept). Bro & Håbo. Kostnadsförslag till boden. Apotekarens skrivelse om fördelningen av kostnaderna i apotekshuset lades till protokollet.
- 1871.03.11 Kallelse. Byggnadsskyldige. Ritning och kostnadsförslag för de vid 1871.03.07 beslutade byggnadsföretagen.
- 1871.03.24 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Häggeby. Ombud utses.
- 1871.03.26 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Yttergran. Ombud utses
- 1871.03.27 Protokoll. Bro & Håbo. Eric Rålams förslag till bryggstuga, bagarstuga, drängkammare, visthusbod.
- 18??. Skrivelse till Häradsskrivaren Krutmeijer angående övergrans och Yttergrans vägran att delta i finansieringen av läkarstationen.
- 1871.05.29 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Öfvergran. Utseende av ombud.
- 1871.08.11 Ny skrivelse till övergran.
- 1871.08.25 Kungörelse i kyrkorna för sammanträdet 1871.09.18
- 1871.08.25 Kallelse för kommunstyrelserna till 1871.09.18
- 1871.09.12 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Bro & Lossa. Ombud utses
- 1871.09.15 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Westra Ryd. Ombud utses
- 1871.09.17 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Näs. Ombud utses
- 1871.09.17 Utdrag ur prot. Håtuna. Utseende av ombud. öfversten H.Naukoff på Skälsta.
- 1871.09.17 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Häggeby. Ombud utsett
- 1871.09.17 Fullmakt för kyrkoherde Östman att föra Skoklosters talan vid mötet 1871.09.18.
- 1871.09.18 Protokoll (Koncept) Bro & Håbo läkardistrikt.
- 1871.09.19 Sammanträde enl. kungörelse 1871.08.25
- 1871.11.04 Skrivelse till Bro, resp Håbo Allmäningsstyrelser med begäran om timmer för de beslutade byggnaderna.
- 1871.11.10 Protokollsutdrag. Håbo Härad's Allmänning. Bifaller Direktionens anhållan om 42 (*) timmer för nybyggnader och reparation vid Läkarbostället.
- 1871.11.20 Skrivelse till ordf. i resp socken. Utdebitering av 25 öre per mantalsskriven person. 1871.09.18
- 1872.?.? Del av protokoll, i vilket man beslutar föra saken till rättegång.
- 1872.02.21 Ny skrivelse till övergran. Doktor Wagner har nästan dagligen blivit anmodad att resa till övergran.
- 1872.02.25 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Yttergran. Socken beslutar att inte betala till Läkar-distriktet förrän man lagligen tvingas därtill
- 1872.03.26 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Kalmar. Ombud utses.
- 1872.04.05 Intyg från prov. läkare O.Wagner att han under sina 1 1/2 år företagit 57 resor till Öfver- och Yttergran. (Dessa socknar har konsekvent vägrat att ansluta sig till läkardistriktet) Se även Resolution 1872.

- 1872.04.10 Skrivelse till Landshövdingen från Krutmeyer med anledning av att Öfvergran inte betalar något till Läkardistriktet.
- 1872.04.20 Lagsökning för avgiften till läkarbostället. Johansson,öfvergran
- 1872.04.20 Lagsökning för avgiften till läkarbostället. Aslander,öfvergran
- 1872.04.20 Lagsökning för avgiften till läkarbostället. Runnbäck,Brunsta
- 1872.04.20 Lagsökning för avgiften till läkarbostället. Runnbäck,Nyckel
- 1872.04.20 Lagsökning för avgiften till läkarbostället. Lindgren,Häfringe?
- 1872.04.20 Lagsökning för avgiften till läkarbostället. Skogsberg,Brunna
- 1872.04. Lagsökning för avgiften till läkarbostället .Lundqvist.öfvergran.
- 1872.05.17 Skrivelse från Skogsberg. Dito Runnbäck.
- 1872.05.17 Skrivelse från Malmin. Båhlsta. Dito Runnbäck
- 1872.05.18 Kostnadsräkn för delgifvandets af lagsökning: rusthållare Aslander, Yttergran. Arrenedator Rundbäck, Nyckelby. Arrendator Malmin, Båhlsta. Possessionaten Alfred Lindgren, Häfringe. Arrendatorn Lundqvist Katrinedal, Nämndemannen Runnbäck Brunsta, Arrendatorn Joh, Johansson, Aby öfver Grans socken, Lantbrukaren Anders Skogsberg, Brunna
- 1872.05.21 Skrivelse från Runnbäck till Landshövdingen angående Krutmeyers begäran om lagföring för kostnaderna för läkardistriktet.
- 1872.05.21 Dito från Lindgren Häfringe
- 1872.05.21 Dito från Runnbäck, Nyckelby
- 1872.05.22 Skrivelse från Johansson till landshövdingen. Med anledning av lagsökningen.Västtibble läkardistrikt Protokoll o.d.
- 1872.06 Begäran från apotekare Wiklblad att få använda det brygghus med bagarstuga som skall uppföras åt läkaren.
- Remissyttrande. Inlagd mellan huvud och text begäran am 0.Wagners yttrande
- 1872.07.11 Lagsökning för avgiften till läkarbostället. Malmin, Båhlsta
- 1872.07.11 Brev till landshövdingen från Krutmeyer med anledning av Åslanders erinringar beträffande öfeer- och Yttergran. Se även Resolution 1872.
- 1872.07.22 Resolution från landskansliet. Avskrifter ur viktiga protokoll.Med anledning av Åslanders (Yttergran) vägran att betala förläkarbostället. (Se västtib4. hist) nr:s 666,668,673.Handlingar utan resolution 669,670,671,672
- 1872.11.20 Skrivelse från Krutmeyer till (bl a) Malmin/Yttergrans församling. Endast svaret är bevarat (odaterat men hänvisning till 20 sist] Nov)Församlingen har "vid alla föregående tillfällen dåifrågavarande sak har förekommit .. alltid på det enhälligastevägrat att ingå på någon underhållning, ej heller förbundet sigden årliga afgiftens ärläggande för åfvannämnde Läkare Boställe.Alltså kan icke de äskade medlen utdebiteras och öfversändas"
- 1872.10.21 Resolution: Krutmeyer skall inom 14 dagar inkomma med förklaring (ej dokument, se nedan)
- 1872.11.25 Skrivelse till Svea Hovrätt (Koncept) Krutmeyers svar på resolution
- 1872.10.21 att inom 14 dagar inkomma med förklaring. 1873.01.16 Svea Hovrätts utslag. "Målet är av tvistig beskaffenhet, så att därmed ej kan handräckningsvis förfaras, utan varder detsamma under Domaren hänskjutet".
- 1873.11.15 Skrivelse till socknarna om en utdebitering av 15 öre, vilket belopp skall sändas till Krutmejer. (Krutmejers kopior)
- 1874.10.14 Kungörelse. Utseende av ombud till 1874.11.02 (kopior)
- 1874.11.01 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Westra Ryd. Ombud utses. Att taga del av de SENASTE årens räkenskaper.
- 1874.11.24 Skrivelse till socknarna om en utdebitering av 12 öre.
- 1874.12.28 Skrivelse till Brandförsäkringsbolaget.
- 1874.12.28 Jämte intyg om antalet försäkrade byggnader
- 1875.11.17 Skrivelse till socknarna om utdebitering av 12 öre.

- 1876.11.20 Skrivelse till socknarna om utdebitering av 10 öre
- 1877.10.09 Skrivelse till socknarna om utdebitering av 10 öre
- 1877.10.10 Skrivelse till Brandförsäkringsbolaget.
- 1878.10.21 Skrivelse till socknarna om utdebitering av 10 öre
- 1879.03.10 Fullmakt från Nils Brahe, Skokloster, för inspektoren .cell att föra Brahes talan i ett flertal fall. "Med ombudets lagliga åtgärder förklarar jag mig nöjd". (äv avskrift)
- 1879.11. Skrivelse till socknarna om utdebitering av 10 öre
- 1880.05.08 Brev från apotekare Wikblad att byggnadskommittén besiktigar den undermåliga apoteksbyggnaden.
- 1880.05.19 Provisoriskt förslag till reparationen. Byggnaden ej värd fullständig reparation. Per Olsson, Ekedal.
- 1880.05.24 Kungörelse. Reparation eller nybyggnad av apotekarbostaden. Ombud skall utses till 1880.06.28
- 1880.05.24 Dito till ordf. i kommunstyrelserna.
- 1880.05.30 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Westra Ryd. Alla byggnadsskyldige beslutar komma.
- 1880.05.31 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Kalmar. Ombud utses.
- 1880.06.06 Utdrag ur prpt. Komm.stäm. Häggeby. Ombud utses.
- 1880.06.06 Utdrag ur prpt. Komm.stäm. Stockholms-Näs. Ombud utses. Västtibble läkardistrikt Protokoll o.d.
- 1880.06.14 Kungörelse. Bro och Håbo Hushållningsnämnd. Efter sammanträdet slut diskussion om Apoteksbostaden. (tSvr. kreatursutställning, Hussløjdsalster: mans- och qvinnoslöjd, odlingsflit, trädplantering.
- 1880.96.20 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Westra Ryd. Ombud utses.
- 1880.06.24 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Håtuna. Ombud utses.
- 1880.06.26 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Bro & Lossa. Ombud utses.
- 1880.06.28 Protokoll. (Koncept?) Byggnadsskyldige
- 1880.06.28 Kungörelse. Nytt möte 1880.07.27.
- 1880.06.28 Dito till ordf. i kommunstyrelserna.
- 1880.07.11 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Häggeby. Ombud utses
- 1880.07.11 Utdrag ur prot. Komm.stäm. STOCKHOLMS-Näs. Ombud utses.
- 1880.07.15 Utdrag ur prot. Byggnadsskyldige. Tibble. Ombud utses.
- 1880.07.18 Utdrag ur prot, Komm.stäm. Håtuna. Ombud utses.
- 1880.07.18 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Kalmar. Ombud utses.
- 1880.07.19 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Westra Ryd. Vid mötet 1880.06.28 hade fråga uppkommit om inte också läkarbostaden måste repareras. Ombud utses: Eric Rålamb.
- 1880.07.21 Prot. Komm.stäm. Bro & Lossa. Ombud utses.
- 1880.07.25 Prot. Byggnadsskyldige. Öfvergran. Inget ombud utses
- 1880.07.27 Prot. med byggnadsskyldige, varvid man efter lång diskussion beslutar att läkarbostaden skall förses med övervåning, och att apoteksbyggnaden helt och hållet nybyggas.
- 1880.10.09 Skrivelse (registratur) till Bro & Håbo Härads Allmänningsstyrelser om timmer och bjälkar. Läkarbostaden förses med övervåning, apotekarbostaden nybyggs.
- 1880.10.15 Protokoll. Håbo Härads Allmänning. 218 stycken timmer för reparation och påbyggnad av Läkarbostället, samt nybyggnad av apotekarbostället.
- 1880.10.25 Kallelse för Byggnadskommittén till 1880.11.04 (registratur)
- 1880.10.28 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Yttergran. Beslutar att delta i byggnadsföretaget, men vill för framtiden vara befriad från den årliga avgälden till Aske gård.

- 1880.11.08 Borgen från 2 gårdsägare i Sigtuna för det byggnadsarbete som Gustafsson i Qvarnibble åtagit sig vid Läkarbostället.
- 1880.11.10 Skrivelse (registratur) till socknarna hur dessa vill framföra det timmer som de ålagts. Antalet bjälkar, stockar, takstolstimmer m.m för varje socken specificerat.
- 1880.12.05 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Hägeby. Socken vill själv framföra det timmer sam på dem ankommer.
- 1880.12.31 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Kalmar. Socknen för själv fram timret 1881.06.09 Kungörelse. Entreprenadauktion på målnings och tapetseringsarbeten under sommaren vid Läkarbostället.
- 1882.05.06 Skrivelse till Håbo Härads Allmänning. (Flera skrivelser med anledning av reparationerna, i lägget)
- 1882.05.16 Utdrag ur prot. för Bra & Härads Allmänning. Man begär att kommunstyrelserna skall sammanträde om saken
- 1882.05.19 Skrivelse till ordf i kommunstyrelserna om sammanträde 1882.06.10 (1882.6.11 ?)
- 1882.05.22 Skrivelse {Koncept} till socknarna. Kallelse till möte om byggnadsarbetena vid läkarbostället 1882.06.11
- 1882.06.04 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Håtuna. Ombud utses. Se nedan.
- 1882.06.06 Protokoll. Komm.stäm. Tibble. Ombud utses. Fråga om huruvida betalningen av reparationen skall betalas genom utdelning på Häradsallmänningen. Möte 1882.06.12.
- 1882.09.24 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Hägeby. Ombud utses för att ta ställning hur man skall avveckla kostnaderna för reparationen. Möte 1882.10.09
- 1882.10.01 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Stockholms-Näs. Ombud utses.
- 1882.10.03 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Westra Ryd. Sättet för gäldande av kostnaderna för verkställda byggnadsarbeten.
- 1882.10.06 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Öfvergran. Sänder ej ombud eftersom socknen fortfarande ej anser sig byggnadsskyldig.
- 1882.10.16 Brev till ordf i kommunstyrelserna. 10 öre i utdebitering
- 1882.12.23 Utdebitering 20 öre pr fyrk för 1883.
- 1883.01.08 Kommunernas uppmanas inkomma med sin del av kostnaderna för byggnadsarbetena vid Lilla West Tibble
- 1883.08.01 Ytterligare utdebitering av 13 öre pr fyrk, eftersom Yttergrans församlingar vägrar att betala för apoteksbyggnaden (endast läkarbostaden)
- 1887.08.09 Kungörelse. Utse ombud till 1887.09.09 för att ta del av Kungl Majts dom av 1886.12.30. i målet mellan byggnadsskyldige och övergran jämte utseende av ny direktion och revisorer. Fråga om revetering av apotekarbostaden
- 1887.08.09 Dito ordf i kommunstyrelserna.
- 1887.08.14 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Yttergran. Ombud utses.
- 1887.08.17 Protokoll. Tibble Byggnadsskyldige. Ombud utses. Kungl Majts
- 1887.08.21 Utdrag ur prot. Komm.stäm. W Ryd. Ombud utses.
- 1887.08.22 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Stockholms-Näs. Ombud utses.
- 1887.09.04 Protokoll. Håtuna Byggnadsskyldige. Ombud utses.
- 1887.09.04 Utdrag ur prot. Komm.stäm. Bro & Lossa. Ombud utses.
- 1887.10.18 Nils Brahe åtager sig betala för det belopp som skall utgå för Skoklosters räkning. 2 1/2 öre per fyrk.
- 1888.04.23 Utdebitering av 2,5 öre pr fyrk
- 1891.02.04 Kungörelse. Kallelse till 1891.02.17

(västtib4) Västtibble läkardistrikt (III) Verifikationer-kommentarer

Väst-tibble Läkarestation. Börje Sandén jan 1986

Anteckningar från läsning av VERIFIKATIONERNA
(jämför särskilt med västtib1)
(jämför även med västtib3, västtibbon5)

Se inledande kommentarer i (västtib1) konverterad 2007-01-10 fr WS-fil

Alla handlingar har inte registrerats, endast sådana som jag på något sätt funnit intressanta.

I denna förteckning är handlingarna huvudsakligen hänfödda till visst år. Jämför förteckningen västtib1, där de hänfödda sig till de lägg som handlingarna befann sig i/lades i när jag gick igenom dem våren 1985.

Priserna i Riksmünt: riksdaler och öre (i början)

.....
1864 Redogörelse öfver debiterade 40 öre för hvarje mantalsskrifven person i nedanskrifne Socknar af Håbo och Bro Härader till Läkarbostadens i Tibble reparation år 1864

Antal mantalsskrivna i varje socken.

Håtuna	493
Bro	453
Ryd	396
Tibble	391
Näs	317
Kalmar	309
Lossa	288
Häggeby	247
Skokloster	235

Restlängd

Yrken: skomakare, piga, snickare, sergent Holmström Ålsta, f.d. länsman Edman Bålby, hushållerska, enka i Skrifvartorp, Ryd, sadelmakare, dagakar(?) , smed, ing.(?), fabrikör på Skadevi, Häggeby, inspektör, statare, herr (Wärsta), rättare,

Räkning och Redogörelse för upburne Medel till verkställande af nödiga reparationer och lagfartskostnaders bestridande å Läkarbostället L. WestTible år 1864
Verifikationer

Läkarbostaden repareras: räkning på beslag, spik m.m fr Stockholm taffelglas.

brädor

lim, krita, kimrök, rödfärg

Dagsverken	undertecknad	65 1/2	2.50:	163:75
	medhjälpare	172 1/2	2:-	345:-
	smed		0:50	

undertecknads resa fr Markeby 1:50
(undertecknad av Nilsson)
Räkning från Sehmans
400 taktegel nr 1 18:40
200 murtegel 6:20
Undertecknat av Carl Gust Sehmans

Isättning av fönster 50 öre styck 17
innanfönster 5
reparation av 4 kakelugnar 9 riksdaler

Många anmärkningar av revisorerna. Vissa kvitton saknas.
8 ljus och hyra av lakan för arbetarna anses överflödigt då deras lön varit 2:50 om dagen
Ett fähus och en kakelugn har bortförts utan att gottgörelse uti räkningen blifvit upptagen.

OBS. 4 ex av revisionsberättelsen

1865 Räkning och Redovisning för upplånade medel till fullbordande av reparationerna å Provinsial Läkarebostället WestTibble år 1865

Lån från Hallerström i Sigtuna 500:-
Lån från Bolinder i Qvarnibble 136:26
Spik från Sigtuna
Kalk, rödfärg
Kakelugn från Uppsala 42.50
Snickaren Lund i Qvarnibble torp för
snickeri och rödfärgning 75.00
Murare enl ackord 85.00
Portlås 5.00
Sehman för tegel 6.00
Tapeter, bårder, klister 80.00
Målning, tapetsering, enl ackord 203.86
stenkolsolja, spennapper 17.10

Protokoll vid auktion på diverse, totalt 40.02
Nya lån
Mantalslängd

1866 Räkning att betalas av de Byggnadsskyldige för omkostnader för Läkarbostaden och Apoteksbyggningen (sic!)
Avgälden till Sehmans på Aske 191:52
Kvitto till apotekare Wikblad på transport av Kamin med huv, ringar från Stockholm med Sigtunabåten, (ångbåt med segel)

1867 Räkning att betalas av de Byggnadsskyldige för omkostnader för Läkarbostaden och Apoteksbyggningen
Summa 520.18
"Förestående 520.18 är af undertecknad förskjutna och löpa med 6 % ränta från denna dag" Bro Prestgård den 26 Febr 1867.
Å Byggnadskommitténs vägnar
?. Hallgren

För år 1866 utdebiterades 17 öre hos 3257 mantalsskrivna i 9 socknar
År 1867 deltar också Öfvergran i läkardistriktet
Undertecknad av Hallgren, Bro Prästgård.

- 1868 Räkning (dito) till Byggnadsskyldige
Uppbörd med 10 öre
reparationerna fortsätter
Mantalslängd
Verifikationer
Aske tegelbruk har levererat murtegel
OBS. Man talar om ApoteksRUMMET.
Apotekare Wikblad: räkning på utbetald arbetslön för öfverbyggnad
vid Apotekskällaren
- 1869 Räkning (dito) till Byggnadsskyldige
Utdrag ur mantals- och Skattskrivningslängd
Uppbörd 4 1/2 öre
Dessutom 4 öre för apoteket. Apotekare Wikblad har själv bekostat
överskjutande medel
Verifikationer
- 1870 Avgälden till Aske levereras till Kapten A.L. Sehmann.
Denna är 100 kubikfot 8 kannor spannmål, hälften råg, hälften korn a'
1.94 per kubikfot 195.55
Uppbörd 6 öre
Ytterligare 25 öre för beslutade (1871.09.18) byggnadsföretag
Verifikationer
Uträkning och fördelning af afgiften till Läkarebostaden
undertecknad av Lorentz Krutmeyer (ej längre Hallgren i Bro)
Restlängd för obetalde afgifter 1870-1871, Öfvergrans socken
Baron von Essen, Arnö
(mycket lång, 6 1/2 foliosida, samtliga ?)
Dito restlängd för Yttergran
- 1872 Räkning för inkomster och utgifter vid läkarbostället.
OBS. Bro & Lossa hålls nu ihop.
Brygghuset
Stallet
Verandan
3874 personer (minus doktor Wagner 3 pers) a' 15 öre
"samt vad Öfvergrans socken kan förpligtigas utgifva när processen
blivit afgjord."
Doktor Wagner betalar hälften av kostnaderna för Verandan
Kostnader för lagsökningen: Skogsberg, Malmin, Lundquist, Åslander,
Lindgren, Rundbeck(Nyckelby), Rundbeck (Brunna), Johansson (Åby)
Lån hos Doktor Wagner på 300:-
OBS. BYGGNADSKONTRAKT.
Byggmästare Olsson i Skrafvelkärret
- 1873-4 Räkning öfver inkomster och utgifter 1872-73-74
Avgälden betals nu till C.G Lewenhaupt, Aske fr o m 1873
300:- riksdaler i lån hos doktor Wagner.
Lån ur Tibble Barmhertigskassa 650:-

- 1875 Räkning (dito)
Lagning av trappan vid apoteksbyggningen. 2.50
- 1876 Räkning (dito)
Tapeter till två rum
- 1877 Räkning (dito)
Reparation av läkarbostaden och apoteket
- 1878 Räkning (dito)
Vissa reparationer
- 1879 Räkning (dito)
- 1880 Räkning (dito)
11-04 Entreprenadauktion att för den minst bjudande upplåta
uppförandet av övervåning på läkarbostaden, samt nybyggnad av
apoteksbyggnaden. (protokoll)
Byggnadskontrakt med snickaren Eklund i Alpitan
98 verifikationer
- 1881-82 Räkning (dito)
Särskilda, omfattande räkningar för rep. och nybyggnader
Byggnadskontrakt med arbetskarlen Hammarlund i Jädra
Nybyggnad
Många transporter med ångfartyget Uppland, Nya Uppland
Sammanställning av utdebiterade medel 1874-1882
Kalkyl rörande avgiftens fördelning vid nybyggnaderna
- 1883 Yttergran deltar i kostnaderna för nybyggnaderna
Uppgift på folkmängd 1878,79,80,81
- 1882-90 Gemensam sammanställning av inkomster och utgifter.
Här har smugit sig in "Bidrag till WestTibble fattigrote" jämte
verifikationer. Bland dessa finner man inkomstfördelningen hos rote-
medlemmarna, exempelvis 1888:
WestTibble	M? Groth	65 fyrk	4.40
	Håbo & Bro Häradsboer	80	5.42
	Doktor Wagner	400	27.11
	Apotekare Wikblad	91	6.16
Bälby	Häradsskr Krutmeyer	420	28.47
Jädra	Pastor Holmdahl	11(sic)	0.74
	Arrend C.M.Carlsson	65	4.40
Kyrkby utj.	J.A. Andersson	22	1.49
- (i de tidigare uppställningarna är Herr H. Groth sammanförd med
häradsskr Krutmeyer med klammer, och utan fyrktal)
- Krutmeyer använder i sin sammanställning uttrycket "Fattighjonet
Carlsson i jordkulan"
Arr. Andersson använder ordet Jordstugan
Jordstugan/jordkulan finns på Jädra utjord.

1887 Räkning från advokaten Ernst Uddenberg för tiden 1883-1886
"Mål vid Håbo Häradsrätt, i Svea Hofrätt och hos Kongl. Majt: Lorentz
Krutmeyer m.fl. såsom ledamöter i byggnadsstyrelsen för West Tibble
läkareboställe ./ Öfver Grans socken angående fordringsanspråk.

1890 Sammanställning 1890

På en räkning från F.& C.G. Bolinders Mek. Werkstads Aktie Bolag
uppräknas allt de förfärdigar:

Ångmaskiner, Lokomobiler, Ångpumpar, Ångpannor, Maskineri för
Mjölqvarnar, Sågverk, dels stationäre, dels flyttbare, enligt
erhållet patent, Cirkelsågar, patent, Cirkelsågkantbord, Stäfsågar,
Delningssågar, Trähyflingsmaskiner, Sågpressar, Såg-
uppskärningsmaskiner, Stenhyflingsmaskiner, Turbiner, Hydraliska
Pressar, Värmeapparater, Pumpverk, Vattenledningar, Vindspel,
Domkrafter, Barkqvarnar samt alla slags Maskinarbeten;
patenterade Köksspisar, Skeppskabysser, Kokkärl af såväl koppar som
jern, patenterade Strykugnar, Gurneyska Ugnar, Kaminer, med och utan
tegelmurning, patenterade Ventilations-Kaminer;
Balkonger, Staketer, Spiraltrappor, Fontäner, Vaser, Trädgårdsoffor
och -bord, Grafmonumenter, Grafstaketer, Kyrkfönster, Takfönster,
Portfyllningar, Rännstenar, Stallinnanrede, såsom Krubbor, Häckar,
reglar, Kolonner och Stallornamenter, alla slags Byggnadsgjutgods
m.m.

Läkaren heter detta år O. Norstedt

Leveranser tycks nu ske med järnväg, många Jernvägs-Fraktsedlar
Enligt brev från Gust af Ugglas skall den nye läkaren själv ombesörja
bostad, med viss statlig hyresersättning. Bro & Håbo häraders
skyldighet att hålla bostad upphör med detta års ingång.
(men så tycks det inte blivit, se fortsättningen)

1891-92 Ingen sammanställning.

Verifikationer

Vissa reparationer

1892-93 Ingen sammanställning

Verifikationer

Enl Räkning från Aske gård debiteras läkarbostället för

"2 par skjutsar till Bro för hemtning af materiel" 5 ggr a' 7:-

Från "Signildsbergs tegelbruk" undertecknad Westerlund finns en
räkning för biträde vid avsyning av arbeten

1893-96 Ingen sammanställning

Verifikationer

1896 talas ännu om Carlssons i jordkulan

Fyrktalet är nu för doktor Norstedt	712
Apotekare G. Wikblad	106
dito J.H. Wikblad	130
Häradsskr Krutmeyer	225
Håbo och Bro Häradsboer	82
WestTibl Arr Carlsson	60
Bälby Nilsson	60

Jädra	undertecknad Abel Holmdahl	48
	Arr Andersson	65
	Arr Jansson	22
	Snickaren Carlsson	18
	Fredhäll Enkan Andersson	3

Vid auktion 1895 vid Fredhäll inropades av fattigroten:

en päls	3.25
ett par byxor	1.25
ett par lakan	3.90
en skjorta	1.05

1895 finns namnet doktor Karlsson på en räkning.

1896-99 Ingen sammanställning

År 1897	häradsskrivare Johansson (113 fyrkar)
	doktor Norstedt (698)

Aske Gårdshandel (Alb. Tabermann)

Allm Telefon "Håtuna"

1899 finns ingen häradsskrivare (i förteckningen över fyrkar)

1901 Ingen sammanställning

Verifikationer

reparation av apoteket

Holmdahl kallas nu komminister (med fyrkalet 149)

1902 Fyrkalet har sjunkit för doktor Norstedt till 514, övriga lika

1903	Två läkare:	H. Hofstedt	575 fyrkar
		O. Norstedt	429
	Grefve Lewenhaupt	75	(första gången nämnd)

1904 Kontraktsprosten H. Åsbrink är ordf. i Styrelsen för Läkarbostaden
Lån har på 2000 kronor har begärts ur Lindströmska donationsfonden
Det har beviljats med 5 % ränta

Större reparationer vid läkarbostället, många räkningar

1907 Innehavare av Aske gårdshandel är nu Oscar Skogh

1908 Kvitto från G. Wikblads sterbhus
Ny kakelugn till läkarbostaden "Afsändt för Eder räkning och risk med
ångbåt till Aske brygga"

1910 Reparationer i läkarbostaden

Ofta återkommande verifikationer handlar om kakelugnar och tapeter.

Varje år uppvisar avgälden till Aske

Anteckningar från protokoll
angående Provinsial-läkarstationen i Väst-Tibble
Kopiorna erhållna av kommunarkivarien 87-11-13
Börje Sanden 87-11-14 (OCR-läst 2007-02-15)
anteckningar jämte kopior finns i pärm (p16) – flyttade till A:9 2007-02-15

1864-07-10

Kommunalstämma i Håtuna Sockenstuga
Skrivet av Carl Gust Sehmman

Ärenden:

1. Beslut att upptaga ett lån på 600:- för att bekosta reparation av Läkarbostället
2. Landshövdingens förfrågan om vilka som kunde anses behöriga till understöd från länets "Enöreskassa" t?).
  - Föreslogs soldaten Wiggos efterlämnade dotter, född 1795 och boende i socknens fattigstuga.

upplästes:

- a) kronfogdens skrivelse 1864-06-2i
- b) K Majt brev 1864-03-08
  - 40 öre pr mantal

1864-07-12 Kommunalstämma i Näs skolsal

- "upplåtelse för everdelig tid af 2 11/12 tunnland med nödig åbyggnad från Aske"
  - godkännande av 40 öres utdebitering per mantalsskriven person för läkarens avlöning och reparation av bostaden
- Avskrift: Kronofogden Groths skrivelse 1864-06-21 med hänvisning till vad som sagts i K Hajks brev 1864-03-08.

SPARBANK:

Pargraf 2 gäller val av ombud, som kan ta emot insättningar i SPARBANKEN i Upsala stad. Hushållningssällskapets förvaltningsutskott hade gjort en överenskommelse med banken om möjlighet för landsbygden att anlita banken

-----
1865-06-11

Kommunalstämma i Näs

- Groths kungörelse 1865-06-02 om val av sockenombud för att avgöra
  - 1) doktor LINDVALLS framställan om förändrad ersättningsberäkning
  - 2) extra medel för reparation av läkarbostället
- mötet skulle hållas i Tibble sockens skolhus
- ombud: C Hållenius, Öråker
- undertecknare: C J Sundström
- just: komminister Ericsson, orgelnisten Lagerström

1865-09-03

Kommunalstämma i Näs

- Utseende av FJÄRDINGSMAN för V Ryd och Näs församlingar
-

- 1867-08-18
- Fråga om Apotekar-tjänsten/bostaden (?)
- Möte med/val av ombud för "BYGGNADSSKYLDIGE"
- i Tibble skolhus 1867-08-19, kl 10 fm

-
- 1869-04-04

Kommunalstämma i Näs

- Val av ombud för byggnadsskyldige inför mötet i Tibble sockens skolhus 1869-04-07 kl 11 fm

Ärende

- 1: Doktor Lindvall protesterar mot att han skall bidra med avgälden för läkarbostället
- 2: Apotekare Wickblad och ombyggnad av bostället för 150:-
Han skulle själv få bekosta ombyggnaden

1869-05-02

Kommunalstämma i Näs

- Då övriga socknar gått med på 4 öres utdebitering för apotekarens ombyggnad gör även Näs det.

1869-05-30

- Val av ledamöter i "SANNERINGSKOMMITTÉN" i Bro Härad
- Kronolänsmannen C O Julin ('Urfjäll!') väljs till ombud för VÄG- OCH BROBYGGNADS-SKYLDIGE

1873(7)-08-14

Kommunalstämma i STOCKHOLMS-NÄS

- Begäran att läkaren skall besöka Näs 1-2 ggr i månaden.
Läkaren NORDSTEDT vill i så fall ha skjuts betald, samt "varma rum"
- Besluts att han får 100:- /år som resersättning
2 ggr/månad

1883-02-06

Communalstämma i Stockholms-Näs

- Fördelning av kostnaderna för NYBYGGNAD vid Vest-tibble (jämte apoteket)
totalt: 11.630:16
- För Näs del efter fyrktalet 6.184 med 20 öre på varje fyrk, 1236:80

1903-02-27

Kommunalstämma i Stockholms-Näs

Ärende: Förflyttning av läkarstationen till Bålsta.

- Medicinalstyrelsens remitterade skrivelse till Konungen från Kalmar, Yttergran och Öfvergran
- "mera lämplig plats"
- stämman menade att Stockholms-Näs skulle vinna högst obetydliga fördelar. 19 km till Bålsta, 22 km till Sundbyberg
- man hänvisar till gjorda ombyggnader och reparationer i Väst-Tibble.
- att Kalmar, Yttergran och Öfvergran lätt kan åka till Enköping på SWB
- samt att dessa socknar vägrat bidra till kostnaderna för läkarstationen i Väst-Tibble
- Om flyttning måste genomföras förslår man Bro som ort
- samt att man skall bli helt befriad från alla kostnader för Bålsta-förslaget

- 1903-02-22
- Kommunalstämma i Håtuna
- Medicinalstyrelsens skrivelse 1902-12-12 om förflyttning av läkarstationen från Väst-Tibble till Bålsta station
- Socknens yttrande till Medicinalstyrelsen i sin helhet
- - man påpekar först och främst att Yttergran och Öfvergran inte bidragit till nuvarande läkarstationens underhåll
- läkaren mer behövlig i en trakt som saknar järnväg
- - bemöter påståendet att det endast skulle var 6 km till Sigtunas läkare, i verkligheten tvingas man åka 2 mil
- Erikssunds färja hindras vissa tider av is och ström
- - man tror inte att det skulle bli större vinst för apoteket med placering i Bålsta
- - apoteket påkostades en genomgripande reparation och påbyggnad för endast ett år sedan, samt att läkarbostaden satts i fullt tidsenligt skick
- - anses obilligt att just Öfver- och Yttergran vill taga ifrån oss läkare och apotek och förlägga dem oss sig, då de inte bidragit till nuvarande läkarstationen vare sig för inköp eller underhåll
- socknen **PROTESTERAR PÅ DET BESTÄMDASTE** mot flyttningen
- fritar sig från alla utgifter om stationen flyttas.
-
- - anm. Yttergran har vid ett tillfälle deltagit i de gemensamma utgifterna, nämligen då läkarbostaden år 1887 reparerades

Provinsiälläkarbostaden i Bålsta

1. Ang. Västra Ryds deltagande i kostnaden för inköp av fastighet (Stämmoprot., 1919-06-01)
2. Ang. Bro och Lossas deltagande i inköpet. (Nämndprot., 1919-06-14)
3. Ang. Håbo-Tibbles deltagande i inköpet samt beräkning av kostnader för varje deltagande kommun samt övriga bestämmelser (Stämmoprot., 1919-06-18)
4. Ang. Kungl. Medicinalstyrelsens förfrågan, huruvida Westra Ryd önskar läkaremottagningen inom kommunen på bestämda tider och om lämplig lokal finnes, samt om kommunen vill delta i kostnaderna för dessa mottagningar (Stämmoprot., 1919-10-26)
5. Ang. villkor för att inköpa ägostyckningslotten 2/1000 mantal Bålsta N:o 1 Litt. Abaa med därå uppförda byggnader till ett pris av 55.000 kronor. (Västra Ryd. Stämmoprot., 1921-03-20)
6. Ang. Håbo-Tibble kommuns deltagande i inköpet av Hagendals villa som bostad åt provinsiälläkaren. "Då Giresta kommun fränskilts distriktet måste den av denna kommun beviljade summan 1000 kronor uppdelas." (Håbo-Tibble. Stämmoprot., 1921-03-28)
7. Ang. Stämmans beslut i anledning av skrivelse från Godsägare W. Silverhjelm ang. val av ombud för läkarbostadens ordnande. (Stämmoprot., 1921-03-30) Håtuna
8. Ang. Provinsiälläkare Rosengrens fordran att av kommunen erhålla belöpande del av bidragen till extra provinsiälläkarlönen. (Stämmoprot., 1923-07-08) Håtuna
9. Ang. verkställd utredning av kommitterade angående inrättande av apotek i Bålsta. Fördelning av garantibelopp på de olika socknarna. (Bro och Lossa. Nämndprot., 32-09-3)
10. Ang. apoteksfrågan i Bålsta. (Stämmoprot., 1932-10-31) Håtuna.
11. Ang. ändring av prot. 32-10-31 p g a förändrade förutsättningar. (Håtuna. Stämmoprot., 1934-11-04)
12. Ang. upptagande av lån å 15.000 kronor för bestridande av reparationskostnader å provinsiälläkarbostaden. (Stockholms-Näs. Stämmoprot., 1944-04-28)
13. Ang. provinsiälläkar-distrikten. (Utdrag ur protokoll, fört vid sammanträde med Uppsala läns landstings hälso- och sjukvårdsstyrelse den 17 dec. 1963.)
14. Ang. inrättandet av provinsiälläkartjänst i Kungsängen. (Utdrag ur protokoll, fört med Uppsala läns landstings hälso- och sjukvårdsstyrelse den 9 jan. 1964.)

Utdrag ur Yttergrans protokollsböcker.

Protokoll den 26 mars 1871.

Utsågs Rusthållaren F. F. Åslander i Gran att i morgon kl. 10 f.m. inställa sig vid Tibble sockens skolhus, för att bevaka församlingens angelägenheter vid frågans avgörande angående underhållet och bestridande af årliga arrendet för Läkarebostället och Apoteket i Westtibble.

I fidem.

J.F.Åslander

v.ordf. i kom.styr.

Protokoll den 7 juni 1891.

Vid den till i dag efter gudstjänstens slut hållna kommunalstämman uttalade sig de närvarande sin tacksamhet för det erbjudande den nya Provinsialläkaren Herr Nurstedt lemnat, nemligen att 2:ne gånger i månaden besöka Bålsta Gästgivaregård för emottagande av sjukbesök derstädes. Och för gäldande av de omkostnader som deraf blifver en följd, beslutade församlingen att i dessa kostnaders erläggande deltaga efter fyrktalsberäkning tillsammans med Öfvergran och Kalmar socknar med den förutsättning att dessa kostnader icke får öfverstiga Etthundra /100/ kronor för det hela per år, för såväl Herr Provinsialläkarens besök som upplåtelse af rum vid Bålsta m.m.

In fidem

L.P. Mallin.

.....

Protokoll den 1 augusti 1892.

Med anledning af väckt förslag om reseersättningen till Herr Dr. O. Norstedt för hans embetsresor till Bålsta skulle för Yttergrans socken indragas. Beslutade sockenmännen att någon vidare ersättning icke skulle utgå från församlingen för ifrågavarande, enär en del af de närvarande hade sig bekant att så mycket besök af patienter var på de utsatta mottagningarna, att utan reseersättning torde det vara lönande för Herr Doktorn att fortfara med ifrågavarande besök.

in fidem

L.P.Mallmin.

.....

Protokoll den 8 november 1902.

Med anledning af skrifvelse från Förste Provinsialläkaren Herr Axel von Stapelmohr, om socknens röstberättigade ledamöters hörande rörande i skrivelsen ifråga framställda förslag om att hos Kungl. Majestet göra underdånig framställning om att få stationen för provinsialläkaren och apoteket förflyttade från Westtibble till Bålsta jernvägsstation, varvid kommunalstämman beslöt sig för att uttala sin sympati för det sålunda väckta förslaget och valdes undertecknad L.P. Mallmin att tillsammans med ombuden från Öfvergran och Kalmar socknar, som skall taga saken omhand, och hos Kungl Maj:t göra den ofvannämnde underdåniga framställningen för frågans realiserande i den föreslagna riktningen In fidem

Avskrift. Protokoll hållet vid kommunalstämma i Håtuna sockenstuga den 10 juli 1864

S.D. Sedan, uppå i wederbörlig ordning utfärdad kallelse samtliga, hvilka ansågos hörsammat den infunnit sig, och upplästs, ej mindre Herr Kronofogdens skrivelse af den 21 nästl. juni, än desamma åtföljande afskrift af Kongl.Majt:s Nådiga brev af den 8 förutgångne mars, i fråga om Läkareboställe wid Westtibble till förmån för den personal inom Håbo och Bro Härader, som ingått på att, emot en wiss årlig afgift af 40 öre för hvarje mantalsskriven person, bidra till Läkarens aflöning, framställdes till afgörande det uti ofvan berörda skrifvelse nu gjorda förslag att, enär vid nyligen hållen wärdering, för utrönande af huru stort belopp, som erfordras för nämnda boställes försättande i fullständigt skick, wisat sig att dessa kostnader med tillägg af ersättning för förskjutne lagfartskostnader och någon del af den afgäld under innevarande år, som kan ifrågakomma att för stället utgöra, uppgingo till ett ungefärligt belopp af 600 R. Rmt, detsamma måtte genom upplåning ställas till disposition så fort möjligt, i och för reparationernas skyndsamma verkställande samt uppnående af det önskvärda målet af den nya provinsial Läkaretjenstens kungörande till ansökning såsom ledig att tillsättas; hvarjemte Herr Kronofogden förklarar sig willig att föranstalta om lånet upptagande och reparationernas verkställande, i händelse af medgifvande till det tillika föreslagna sättet för medlens återgåldande, neml. att den ofvanförmalde personella utgiften beräknades att utgå från och med innevarande års början samt erläggas wid kronouppbördsstämmorna.

Wid ärendets anmälan tillkännagafs enhälligt samtycke till hvad så i ena som andra hänseendet föreslagit blifvit för så widt belöper på den inom Håtuna Församling befintliga, uti de ifrågavarande kostnaderna deltagande personalen med förhoppning, det Herr Kronofogden benäget wille tillse behandlingen af dessa angelägenheter på sätt att desamma med första må kunna bringas till snart uppnående af hufvudändamålet.

.....

Dag som ofvan

C. W. Hönicke

v. ordf.

I stämmoprotokoll av den 28 dec. 1865 finnes följande; y 7.

En till stämman lämnad revisionsberättelse jemte räkning å reparation wid lilla Westtibble för 1864 af Herr Kronofogden M.G. Groth upplästes, och ansåg församlingen densamma revisionsberättelsen böra till Herr Kronofogden Groth öfverlämnas, som deröfver får sig förklara.

8.

En annan räkning företeddes äfven öfver reparation i lilla Westtibble för år 1865 men, som densamma ej war reviderad ansåg församlingen sig med densamma ej kunna taga någon befattning.

.....

Frey Fyrwald.

Avskrift. Protokoll hållet vid kommunalstämma med Håtuna församling den 27 jan. 1868.

S. D. I anledning af skrifvelse från Herr Kyrkoherden Hallgren, angående utdebitering per mantalsskrifven person i Håtuna s:n, för bestridande af utgifterna i Läkarebostället Lilla Westtibble för åren 1866 och 1867; beslutade församlingen att 32 öre skall utdebiteras för hvarje mantalsskrifven person för år 1867, hvilka medel uppbäras vid den öfriga kommunaluppbörden, och är avgiften för år 1866 äfven deri inbegripen.

År och dag som ofvan

Frey Fyrwald.

.....
I statförslaget för år 1874 finnes intaget:

Läkarebostaden vid Westtibble cirka 50 kronor.
.....

Protokoll hållet vid kommunalstämma med Håtuna församling i skolhuset söndagen den 18 juli 1880.

S. D. Efter förut skedd författningsenlig pålysning i följd af följande skrifvelse från ordföranden i kommiten för Läkarestationen vid L:a Westtibble, så lydande:

" Till Herr Ordföranden i kommunalstyrelsen inom Håtuna socken.

Sedan vid ett denna dag hållit sammanträde med de till Westtibble Läkareboställe byggnadsskyldige i fråga om Apoteksbyggnadens förbättrande eller nybyggande de närvarande framställt förslag att på samma gång jemväl borde afgörs om läkarebostadens iståndsättande äfvensom att ett beslut skulle fattas rörande sättet att få Öfver- och Yttergrans socknar att deltaga i utgifterna till Läkarebostaden med hvad dertill hörer, så har jag i detta avseende utfärdat kungörelser med anmodan till de byggnadsskyldige att tillstädeskomma vid Westtibble läkareboställe Tisdagen den 27:de instundande juli kl. 11 f.m. och får härmed anhålla att Herr Ordföranden ville på ett med de byggnadsskyldige inom denna församling utlyst sammanträde ombesörja att ett ombud utses, som har rättighet att vid förenämnde sammanträde föra församlingens talan i de fall här förut blifvit angifna, och kommer då jemväl att väljas revisorer för räkenskapernas granskning.

Westtibble den 28 juni 1880.

Å kommitterades vägnar

Lorentz Krutmeijer.

Så sammanträder byggnadsskyldige från församlingen för att vilja ett ombud som har att inställa sig vid L:a Westtibble vid det sammanträde som med Provinssiälläkare Distriktets byggnadsskyldige är utsatt att hålla: Tisdagen den 27 dennes kl. 11 f.m. och valdes till Ombud Rusthållaren E. J. Bolinder Qvarnibble, som har att å församlingens vägnar föra talan om och besluta i alla de vid sammanträdet förekommande frågor.

Håtuna skolhus som ofvan_

N. J. Bolinder

Avskrift. Protokoll hållet vid ordinarie kommunalstämma med
Hättuna församling i skolhuset Thorsdagen den 30 december 1880.

.....

§ 11.

Enligt ankommen skrifvelse från Ordföranden i
Byggnadskommittén för Läkare bostället Lilla Westtibble, så
lydande:

Till Herr Ordföranden i Håtuna sockens kommunalstyrelse.

Sedan Håbo Härads Allmänningstyrelse vid sammanträde den 15
sistlidne Oktober bifallit en af kommitterade för
läkarebostället Westtibble gjord begäran om erhållande under
instundande vinter från häradets allmänning af erforderligt
timmer till nybyggnader vid berörde boställe, och då vid
sammanträde när ombud från läkaredistriktet den 27 juli detta
år några ansåge lämpligt att framförandet till Westtibble af
det parti timmer, som beviljades skulle af de byggnadsskyldige
sjelfva verkställas med beräkning efter mantal, får jag härmed
anhålla att Herr ordföranden vid utlyst kommunalstämma ville
tillfråga hemmansinnehafvarne inom denna socken, om de dertill
äro villiga, eller om de föredraga, att detta arbete af andra
emot ersättning fullgöres, och torde jag innan årets slut derå
få mottaga församlingens svar.

Efter fördelning af mantalen skulle på denna socken belöpa
att framföra 4 bjelkar 46 byggnadstimmer och 13 takstolstimmer.

West-Tibble den 10 novenber 1880.

Å kommitterades för läkarebostället West-Tibble vägnar
Lorentz Krutmeijer.

Och beslöt stämman i följd härav att hemforslingen af timret
skulle af de byggnadsskyldige sjelfva verkställas med beräkning
efter mantal och uppdrogs åt Ordföranden att verkställa
fördelningen.

.....

Som ofvan.

Carl gust. Lewenhaupt

Kom. stäm. Ordförande.

Avskrift. Protokoll hållet vid Kommunalstämma med Håtuna
Församling i Skolhuset Söndagen den 4 juni 1882.

KUNGÖRELSE.

Håtuna sockens röstberättigade medlemmar kallas till kommu-
nalstämma i skolhuset söndagen den 4 juni efter Gudstjenstens
slut:

2/ För att välja ett ombud för socknens byggnadsskyldige, som
har att inställa sig vid Tjusta skolhus måndagen den 12 juni
kl. 11 f.m., och der med övriga Häradets sockenombud öfverlägga
och besluta om huru kostnaden för Läkarestationen L:a West
Tibble skall gäldas.

Aske den 20 maj 1882.

Carl Gust. Lewenhaupt

Ordförande

Enligt ovanstående kungörelse sammanträdde röstberättigade
medlemmar och fattade följande beslut:

.....

§2.

Upplästes den från Byggnadskommiteén för Läkarebostället L:a
West Tibble. till Ordföranden i kommunalstyrelsen ställda
skrivelsen så lydande:

Till Herr Ordförande i kommunalstyrelsen i Håtuna socken.

Med öfverlemnade af utdrag ur Allmänningstyrelsens proto-
koll, hvaraf herr Ordförande behagade taga del, får Byggnads-
komiten för Läkarebostället West Tibble, härmed anhålla att på
sätt Allmänningstyrelsen föreslagit ville efter derom 2:ne
Söndagar skedd pålysning hålla kommunalstämma för att

bland delegarne i Häradets Allmänning utse ett ombud, hvilket
försedt med fullmakt att yttra sig och besluta rörande den
framställda frågan om användande af inkomsterna från Häradets
Allmänning till gäldande af utgifterna för byggnadsarbetena vid
Läkarebostället West Tibble, bör inställa sig i Skolhuset vid
Tjusta i Håtuna socken måndagen den 12 juni kl. 11 f.m.

Upplyningsvis torde här böra meddelas att de oförmedlade
mantalen inom socken utgöra 57 3/16 och de förmedlade 45 9/16

West Tibble den 22 maj 1882

Å Byggnadskomitens vägnar

Lorentz Krutmeijer.

Upplästes det i ofvannämde skrift nämde utdrag af Allmän-
ningstyrelsens protokoll af den 16 maj 1882 så lydande:

Till Herr Ordföranden i Håbo Härad's Allmänningstyrelse.

Sedan byggnadsarbetena vid Läkarebostället Lilla West Tibble
numera så framskridit, att man å det närmaste kan beräkna det
hela kostnaden med räntor å upptagna lån belöper sig till 11000
kronor, deraf på socknarna inom Håbo Härad med undantag av
Övergrans socken 6400 kronor eller ungefär 40 kronor på hvarje
af dessa församlingars förmedlade mantal, utgörande tillsammans
159 1/8 mantal, och då det synes lämpligast likaväl för de
skattskyldige som för uppbörden af dessa medel, att de årliga
utbetalningarna utgå af de utdelningar, som årligen erhålles

från inkomsterna af Häradets Allmänning, får

Byggnadskomiten för läkarebostället West Tibble härmed äran anhålla, att Herr Ordföranden behagade vid nästblifvande sammanträde föredraga frågan härom, på det att sedan det belopp, som i år skall utdelas, måtte härtill få användas och ytterligare upplåning med deraf utgående räntor undvikas.

Då utdelningen från Häradets Allmänning sker med beräkning efter oförmedlat mantal men betalningen till byggnadsarbetens vid Läkarebostället West Tibble åter efter förmedlade mantal, vill Byggnadskomiten föreslå såsom det viktigaste, att innehavarna af de hemman, som erhållit förmedling skola njuta denna förmedling tillgodo, så att de undgå af utdelningen från Häradets Allmänningsskassa för så mycket i mantalsberäkning, som utgör skillnaden mellan det förmedlade och det oförmedlade mantalet, hvarigenom t. ex. för en person, som innehafver ett hemman, utgörande ett oförmedlat mantal, hälften af utbetalningen från Allmänningsskassan går till Läkarebostället men den andra hälften erhålles kontant.

West Tibble d. 6 maj 1882

Å Byggnadskomitens vägnar

Lorentz Krutmeijer

Sedan denna skrift blifvit uppläst så efter någon discussion enade sig styrelsen i det beslut; att densamma för närvarande icke derå kunde ingå i svaromål, utan hölls före att Byggnadskomiten borde hos kommunalstyrelsernas Ordförande inom Häradets socknar begära utlysande af kommunalstämmor för att utse ombud för Allmänningss delegare, hvilka ombud vid ett då till tid och ort uppgifvit sammanträde skulle hafva rätt att rörande denna fråga fatta beslut, hvarjemte Ordföranden i Allmänningssstyrelsen likaledes om detta sammanträde måtte underrättas för att i sammanhang dermed sammankalla styrelsen att jemte förenämde ombud rådslå och besluta om denna för Häradet gemensamma angelägenhet.

Bålsta som ofvan

Carl Gust. Lewenhaupt

Ordförande,

Sedan skrifvelserna från Byggnadskomiteen_ och Allmänningssstyrelsen blifvit upplästa så ansåg stämman att lämpligaste sättet för gäldande af kostnaderna vore det nu af Byggnadskomiteen föreslagna och valdes till ombud för socknens Allmänningss delegare Herr Gustaf Nilsson å Norränge, hvilken skulle hafva rätt att vid sammanträde å Tjusta den 12 dennes kl. 11 f.m. yttra sig och besluta rörande den framställda frågan om användande af inkomsterna från Häradets Allmänning till gäldande af utgifterna för byggnadsarbetena vid Läkarestationen West Tibble.

Håtuna skolhus som ofvan

Carl Gust. Lewenhaupt

Ordförande.

Avskrift. Protokoll hållet vid Kommunalstämma med Håtuna
Församling i Skolhuset den 30 januari 1883.

KUNGÖRELSE.

Håtuna sockens röstberättigade medlemmar kallas till kommunalstämma i Skolhuset tisdagen den 30 dennes kl. 11 f.m. för att överlägga och besluta om huru den på socknen belöpande andel i kostnaden för reparation och nybyggnad af Läkarestationen vid West Tibble nu skall gäldas och får jag serskildt fästa Församlingsbornas uppmärksamhet vid vigten af denna stämmas beslut,

Aske den 14 januari 1883.

Carl Gustaf Lewenhaupt

Kom.Stäm. Ordförande.

Enligt ofvannämnde Kungörelse sammanträdde röstberättigade medlemmar från Församlingen och fattades följande beslut:

§ 1.

Upplästes den från Ordföranden i Byggnadskomiteén för Läkare Stationen ankomne skrivelse så lydande:

Till Ordföranden i Kommunalstyrelsen för Håtuna socken.

Sedan på sätt bifogade Protokollsutdrag närmare utvisar blivit beslutadt att kostnaden för de vid West Tibble verkställda byggnadsarbeten, uppgående med räntor och i de för serskildt ändamål afsedda 300 kronor till 11630 kr. 16 öre skall på samtliga distriktets fyrkar utdebiteras, och då detta antal enligt i dag återkomna Taxeringslängder utgör 60968 Fyrkar, belöper på hvarje fyrk 20 öre och i anledning deraf på denna socken med ett fyrktal af 9682 ett belopp stort 1936 Kr. 40 öre, som jag torde få mig tillsändt antingen den 1 instundande mars eller och derefter inom den 1 mars 1885 med å beloppet räknat 6 % ränta från förut nämnda dag.

West Tibble den 23 Dec. 1882

Å Byggnads Komiteens vagnar

Lorentz Krutmeijer

Upplästes utdrag ur Protokoll hållet vid sammanträde med de till Läkare Bostället vid Lilla West Tibble byggnadsskyldige i Tjusta Skolhus den 9 oktober 1882.

§ 2.

Derefter, och sedan jemväl protokollet för förra sammanträdet af den 27 juli 1880 och ett protokoll vid gemensamt sammanträde med delegarne för Håbo Härads Allmänning och samma Allmänningsstyrelse af den 12 juni 1882 blivit föredragna, framställdes till behandling frågan om sättet för liqviderande af kostnaden för de verkställda byggnadsarbetena vid Läkarestationen, dervid och då upplästa handlingarna visade sig, att Kalmar församling vägrat deltaga i kostnaden för Apotekets uppförande, Baron E. Rålamb med uttryckande af Apotekets nödvändighet för orten, önskade få klart, hvilka socknar biträdde dess byggande, med anledning hvaraf, och då Kalmar församling vore den ende af de nu representerade

församlingarne, som gjort ett sådant bestridande, den fråga framställdes till dess ombud, om det ville fortsätta sitt bestridande, hvartill ombudet yttrade, att det så gjorde, om icke någon skälig hyra betalades för Apoteket och ville häraf proposition framställdes, huruvida de närvarande skulle under sådana förhållanden först vilja besluta rörande detta väckta förslaget om hyra för apoteket med dermed sammanhängande frågor och denna framställning blifvit med ja besvarad, upplästes först en af Apotekaren J. H. Wikblad inlemmad skrivelse, som efter protokollet är intagen, hvarefter och sedan Undertecknad gifvit tillkänna att medicin af gården till Aske under de sednaste tio åren utgjorde 231 kronor 34 öre, sammanträdets beslut efter någon stunds diskussion blef, att Byggnadskomitten måtte upprätta kontrakt med nuvarande innehavaren af Apoteket J. H. Wikblad, att han i hyra för Apoteket skulle från den 1 januari 1883 erlägga den årliga avgälden till Aske, hvarjemte till Byggnadskomiteens förfogande ställdes 300 kronor att derför bekosta vedbod, svinhus och hemlighus samt derjemte, ehuru detta icke ansågs såsom skyldighet, ersätta Apotekaren kostnaden för inredningen af rummet på östra gafveln å vinden, hvilket rum då naturligtvis alltså blifver distriktets, i sammanhang härmed beslutades att Apotekaren utan lösen skulle få det å Apotekstomten befintliga gamla huset som var mycket murket.

§ 3.

Då härefter ånyo förekom att bestämma sättet för liqviderande af den till omkring 11000 kronor uppgående kostnaden för byggnadsarbeten, vid West Tibble ansågs fyrken vara den lämpligaste debiteringsgrunden socknarne emellan inom distriktet, och beslöts enhälligt att efter de för detta år fastställda taxeringslängder fördela hela kostnaden med ränta till den 1 mars 1883 på sammanräknade fyrktalet för alla distriktets socknar med undantag af Öfvergran och derefter till varje socken aflemna en uppgift på hvad för densamma belöper att betala antingen förenämnda dag den 1 mars 1883 eller derefter inom den 1 mars då full likvid skall vara verkställd, kommande i sådant fall ränta efter 6 % att beräknas å det oguldna beloppet från den 1 mars 1883 till likvid sker; egande varje församling att på sätt den för gott finner besluta om medlens utgörande inom socknen.

År och dag som ofvan

Lorentz Krutmeijer

Efter uppläsandet af ofvanmämnde båda skrivelser, så efter någon diskussion, enade sig stämman om följande beslut hemligen:

Att redan i år till blifvande kommunaluppborädsstämma den 28 febr. skulle utdebiteras halfva beloppet med 968 kronor 20 öre på så sätt; att 10 öre skulle erläggas på hvarje af de i 1882 års Fyrktalslängd upptagne 9682 st. Fyrkar och det återstående beloppet med 6 % ränta skall utdebiteras på enahanda sitt nästa år innan den 1 mars.

. . . . .

Håtuna Skolhus som ofvan

Carl Gust. Lewenhaupt

Kom. Stäm. Ordförande.

Utdrag ur protokoll fört vid sammanträde med kommunalfullmäktige i Upplands-Bro kommun i kommunalrummet, Bro måndagen den 4 juni 1956.

-----
§ 21.

Till justeringsmän valdes herrar L.Hullberg och K.V.Johansson.

§ 38.

Från Uppsala läns domsaga hade inkommit en skrivelse med begäran om yttrande över lägenheterna Väst-Tibble 2:2 och 2:3 i Håbo-Tibble jordregistersocken, voro identiska.

Från kommunalnämnden förelåg följande förslag till yttrande: Till Uppsala läns södra domsaga.

Till svar å skrivelse den 9 febr.1956 får Upplands-Bro kommun avgiva följande yttrande:

Att lägenheterna Väst-Tibble 2:2 och 2:3 äro identiska synes vara fullständigt klart.

Det förefaller egendomligt att Bro och Håbo härader kunnat få lagfart på tomterna, då de ej erlagt någon köpeskilling. Enligt avhandling av den 5 maj 1862 hava häraderna mot viss årlig avgäld fått disponera desamma, alltså ett vanligt hyreskontrakt. Någon avgäld har ej erlagts av häraderna sidan läkaren avflyttat och apoteket upphörde 1911 då övertogs lägenheterna av ägaren till Aske gård, hovjägmästaren greve Gustav C:son Lewenhaupt, vilket övertagande sedan bekräftades genom köpeavtal den 23 juni 1915.

Lägenheten 2:2 inköptes sedan av Håtuna och Håbo-Tibble socknar för att användas till ålderdomshem. Apotekstomten har alltsedan 1911 tillhört Aske gård.

Det förefaller minst sagt egendomligt att Håbo kommun vill göra anspråk på fastigheten, såväl läkare- som apotekstomten, då större delen av Håbo kommun nämligen Kalmar, Ytter- och Övergran enligt gamla protokoll ständigt opponerade sig mot reparationskostnader och dyligt. Att Övergran ej deltagit i dessa kostnader framgår tydligt av protokollen. Det förefaller också märkligt att Håbo kommun ej sedan 1911 gjort sina anspråk gällande. Upplands-Bro kommun anser sig vara ägare till den av Håtuna och Håbo-Tibble socknar inköpta läkare- eller ålderdomshemstomten, men har inga anspråk på den andra delen eller apotekstomten, numera tillhör Aske och äges av Stockholms Superfosfat AB.

Fullmäktige beslöt godkänna det av kommunalnämnden framlagda förslaget till yttrande.

Justerat: K.V.Johansson
Lennart Hullberg

Som ovan vid protokollet
Lars Lindblom

Kort sammanfattning av instruktion för provinsialläkare

Ur Medicinalväsendet i Sverige. 1813 – 1962

Utgiven med anledning av Medicinalstyrelsens 300-årsjubileum 1963 (765 s)

Boken finns i UKF:s bibliotek

Ett ordnat medicinalväsende infördes 1663.

Provinsialläkarna förstatligades 1773 med 32 distrikt i landet

Instruktioner 1766, 1774 och 1822 (se kungörelser) År 1774 nämns vissa bestämda uppgifter i det allmännas tjänst

- skall biträda de sjuka i distriktet "utan anseende till person"
- även hälsovårdande verksamhet (sid 122) för att bibehålla innevånarnas hälsa
- bl.a. motverka den klassiska hippokratiska läran om sjukdom som obalans mellan de 4 kroppsvätskorna
- han skulle taga kännedom om allt möjligt
- observera folklygne och levnadssätt
- allmogens dryck och födoämnen
- boningshusens beskaffenhet
- barnens fysiska fostran
- brukliga huskurer

Brister skulle noteras och motverkas

- distriktets mineralkällor stod under läkarens uppsikt
- kontroll av apotekens verksamhet
- rapportera om smittsamma sjukdomar och mycket annat

1840 fanns totalt 124 provinsialläkare i landet, 1960: 932

A. PROVINSIALLÄKARRAPPORT

Av J W Lindwall

Provinsialläkare i Håbo-Tibble 1864

Översatt av Agneta Allerstav 1978. Artikeln är hämtad ur UKF:s bok Vand hände egentligen? 1990

Innehåll:

- * *Allmän beskrivning av bygden*
- * *geografisk belägenhet, näringsliv, kommunikationer, inga självägande bönder, statsystemet*
- * *Väderlek och årsväxter*
- * *Sjukdomar, Sundhetspolis, Fattigvård*
- * *Välgörenhet, folkskolor, sockenbibliotek*
- * *Hälsobrunn, Vaccination, Apotek*
- * *Barnmorskor*
- * *Kvacksalvare*

Till Kongl. Sundhetskolegium från Tibble provinsialläkardistrikt 1865.

Då jag nu går att till Kongl. Sundhetskolegium afgifva den **första årsberättelsen** från Tibble nyinrättade Provinsialläkardistrikt, torde det icke anses ligga utom gränserna för en sådan berättelse att i korthet förutskicka några allmänna uppgifter rörande distriktets topografiska beskaffenhet, befolkningen, distriktets skiljande från Enköpings provinsialläkardistrikt dit den förut hörde m. m. som icke torde sakna sitt intresse.

Tibble Provinsialläkardistrikt som innefattar Bro och Håbo härad, eller den sydöstra delen af Upsala län, bildar en halfö, som på de flesta sidor är af sjön Mälaren kringfluten, hvilken ock med flere långa vikar skär djupt in i landet. Denna **geografiska beskaffenhet** gör dessa härad tidtals nära nog isolerade och tyckes ensamt för sig tillräckligt ådagalägga, huru välbetänt den åtgärden war, att här stationera en **egen läkare**.

Häradena hade visserligen långt före detta insett behovet häraf och dragit försorg om erhållandet af egen. Distriktsläkaren, hvilken varit stationerad på nuvarande provinsialläkarboställe, men då under sednare år ingen distriktsläkare varit inom häradena

Tecknare Tomasz Pydzik

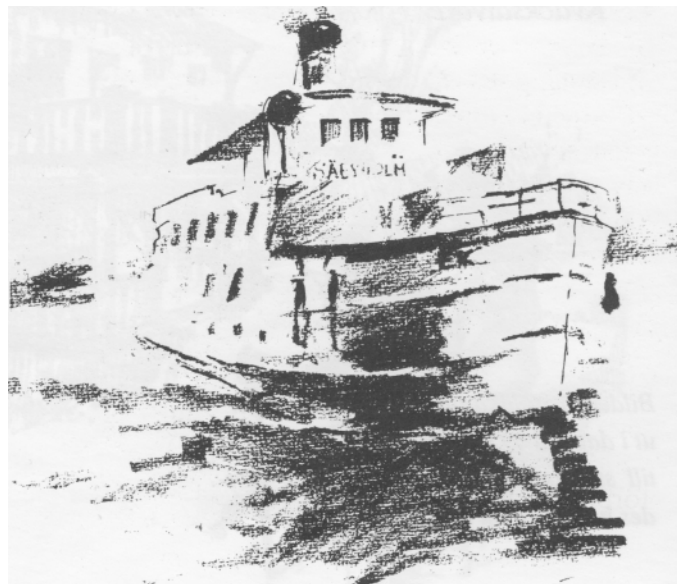
anställd så war allmänheten hänvisad hufvudsakligen till i Sigtuna stad boende läkare för läkarvårds erhållande. Obeqvämligheten utaf och svårigheterna wid läkarens hemtande från ett på andra sidan sjön beläget ställe gjorde likväl häradsborna betänkta på att blifva delaktiga af Rikets ständers frikostiga anslag til nya Provinsiälläkarlöner och man gick derföre i författning om anskaffande af bostad till den blifvande läkaren.

Genom träffad överenskommelse med egarne af Aske gård blef **lägenheten lilla West-Tibble** i Tibble sn af Håbo härad bestående af 2 11/12 tunnland jord med nödige åbyggnader, upplåten till blifvande läkareboställe mot en årlig afgift af 16 tunnor spannemål hvarjemte häradena med undantag af Öfver- och Yttergrans sn förbundo sig att boställets byggnader underhålla. Sedan Kongl. Majt den 8de Mars 1864 i Nåder fastställt detta häridenas beslut, blef den nya provinsiälläkartjänsten till ansökning kungjord samt undertecknad den 9 dec. samma år till Provinsiälläkare i Nåder utnämnd, hvarefter tjensten blef af mig den 16de jan. 1865 tillträdd.

Bro och Håbo härad med en **befolkning** wid 1865 års slut af 6.642 personer (födda 199, döda 134) äro i allmänhet wäl odlade och bördiga. Kring Mälarens stränder synnerligen i distriktets södra del (Bro härad) finnas en del lanka och låglänta trakter, marken är här mera jemn och kal, under det att den i den öfriga, norra delen af distriktet (Håbo härad) är något mera kuperad samt skogbewuxen. **Jordbruk och ladugårdsskötsel** äro här hufvudnäringar, såsom binäringar kan man endast betrakta **tegelbruksrörelsen** på en del herrgårdar samt **skogsafwerkning**, litet **jagt och fiske**. Uplandsallmogen är såsom bekant icke synner-

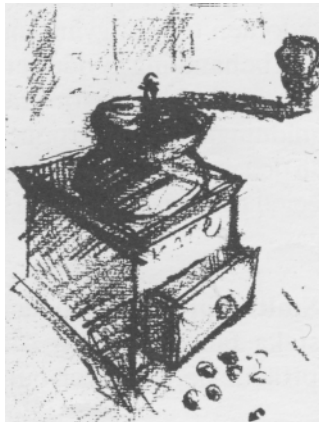
ligen berömd för slöjdskicklighet och företagsamhet. Befolkningen utgöres endast till en del af sjelfegande allmoge, till stor del har jorden kommit i händerna på **större egendomsegare**, hvilket inom Bro härad uteslutande eger rum. Detta härad har nemligen **inga sjelfegande bönder** och har följaktligen icke åtminstone på sednare tider warit wid riksdagarne inom Bondeståndet representeradt.

I anledning af dessa förhållanden är befolkningen långt mindre, än den bördiga jorden skulle kunna föda och en mängd spannemål och ladugårdsprodukter afsattes också på Stockholm. Med dessa transporter sysselsattes också en mängd personer. Synnerligen under de tider af året, då **ångbåtstrafiken** uphört, att folket ofta får slita ondt på dessa resor är en naturlig **sak**, hvilken icke är utan menligt inflytande på helsestillståndet. Genom denna lifliga beröring med hufvud-

staden har folket likwäl wunnit mycket i hyfsning, hvilket också wid årets bewäringsmönstring med Bro härad wäckte länets höfdings uppmärksamhet. Om man också icke kan förneka att medaljen har sin frånsida, så torde likawäl icke den glädjande företeelsen böra förtigas, att gröfre brott äro inom dessa härader högst sällsynta samt att dryckenskapen enligt uppgift från flere församlingar betydligt **minskats**.

Folklynnet liknar i wiss mån den öfriga Upländska befolkningens på slättlandet. I likhet med förhållandet i de flesta öfriga delar af vårt kära fädernesland lærer **lyxen** här wara i stigande beträffande såwäl klädedrägt som lefnadssätt. Man söker efter råd och lägenhet att efterapa moderna i hufvudstaden och krinoliner är här lika outhärlig för de förnämre damerna som för pigan och statkarlshustrun, för hvilka sednare de icke utan mehn för helsan blifwit nödwändigare än de warma och hemmagjorda underkläderna. Den lägre befolkningens födoämnen utgöras af åkerns och ladugårdens produkter samt sill och strömming. **Kaffet** förbrukas i ymnighet synnerligen af qvinnokönet samt betraktas af många såsom det wiktigaste födoämnet. Mer än en gång har jag, då jag wid behandlingen af de talrika kroniska magkatarrherna och Cardialgierna förbjudit det öf-

werdrifna bruket af kaffe, mötts af den frågan: "hvad skall jag då lefva af?" Sorgligt, men sant!

Den jordbrukande befolkningen är till en del i goda, till en del i bergliga wilkor. För den tjenande klassen är **statsystemet** i fullaste grad tillämpadt. Endast på de egendomar, der god husbonde eller rättsinnig förwaltare wårdar sig om sitt folk, är detta system mindre tryckande. Deremot klagas från distriktets alla socknar öwer detta **aflöningssätts olämplighet**, såsom i allmänhet utöfvande ett skadligt inflytande på folkets sociala och sedliga förhållanden synnerligen af de skälen att de ständiga förflyttningarne fram och åter, som här äro så wanliga, göra folket ligkiltigt för den torfva det för tillfället bebor, och de oftast knappa aflöningarna för talrika familjer qvarhålla det i fattigdom, förslöande både för kroppens och själens krafter och utveckling.

Fördomar och widskepelse saknas wäl lika litet här som annorstädes, dock har jag förmärkt mindre af dessa lyten här än i andra delar af vårt land. Några för dessa härader egendomliga folkseder och bruk finnas icke och kunna swärligen finnas då befolkningen är till stor del inflyttad från rikets flesta provinser. Detta gäller i synnerhet från Bro härad, der knappast en tiondel af befolkningen är född i orten.

1. Wäderlek och årswäxter:

Såsom man torde erinra sig, war wintern under Februari och Mars månader förra året ganska sträng, så att temperaturen ofta nedgick till -20, stundom ända till -30C. I påtagligt sammanhang härmed stod den stora freqvensen under denna tid af inflammatoriska

affertioner af respirationsorganerna, hvilka sjukdomar med en blidare wäderleks inträde upphörde, för att sedan under årets lopp endast uppträda i enstaka fall. Huruvida de mot slutet af året något talrikare förekommande inflammationerna i svalget stodo i något slags beroendesamband med den höstliknande vintern, derom vågar jag icke uttala någon bestämd öfvertygelse. I öfrigt synes wäderleken icke under årets lopp ha utöfvat något märkbart inflytande på helsotillståndet och sjukdomslynnets inom distriktet, hvilket äfven gäller om årswäxten.

2. Allmänna förekomne sjukdomar.

A) **Endemiska.** Några för orten egendomliga sjukdomar har jag under den korta tid som jag här tjänstgjort, icke haft tillfälle att iakttaga. De intermittenta febrarne äro såsom bekant hemmastadde kring Mälarens stränder och lära också under föregående år uppträda mera talrikt inom detta distrikt. Det har därför väckt min uppmärksamhet, att under förflutna året så ringa antal fall af frossa förekommit, att endast 5 sådana blifvit af mig antecknade. Jag tilltror mig likväl icke kunna afgöra om orsaken härtill är att söka i wäderlekens förhållande eller i en allt mer framskridande odling och utdikning af sankare jordmån eller i andra förhållanden. Sannolikt skola kommande år lemna rikare tillfälle att observera ifrågavarande sjukdom.

B) **Epidemiska.** Såsom min till Kongl. Collegium afgifna rapport angifvit, hafva under förflutna året smärre epidemier af **Scharlakansfeber** och **Smittkoppor** inom distriktet förekommit. Den förra uppträdde med enstaka fall i augusti och september månad, blef mera allmän i october och förra hälften af november

månad samt höll sig hufvudsakligen inom Öfver- och Yttergrans socken. Enstaka fall förekommo likaväl inom andra församlingar. Inom Ofvergrans socken hade sjukdomen en tid want gängse och skördat flere offer (enligt pastors uppgift tillsammans 13 st) innan jag derom blef underrättad. Sedan besökte jag socknen flere gånger och fann sjukdomen i början ganska elakartad i synnerhet i anseende till de diphteritiska processer i svalget, som ofta åtföljde densamma. Sjukdomen angrep hufvudsakligen barn och yngre personer. I de flesta fall kunde man konstatera sjukdomens uppkomst genom smitta. Förloppet erbjöd ingenting ovanligt. I de flesta fall efterföljdes sjukdomen af hydropiska symtom, hvilka wanligen lätt och fort försvunno. Endast i få fall kunde ägghvita i urinen upptäckas. Att isolera de sjuka från friska mötte ofta stora svårigheter, enär almogen svårigen kunde öfvertygas om sjukdomens smittosamma art. Behandlingen lemnade oftast gynnsamt resultat, och war detta i synnerhet fallet, när de anhöriga kunde läras att noga utföra mina föreskrifter. Jag lade i synnerhet wigt på lokala toucheringar i svalget med temligen starka lapislösningar, enär jag tyckte mig finna, att sjukdomen tog ett gynnsamt förlopp i de fall, der en sådan behandling kunde genomföras. Invärtes användes hufvudsakligen clorsyradt kali samt utvärtes fettignidningar af hela kroppen under början af sjukdomen och warma bad under desquamationsstadium. En speciell rapport öfver scharlakansfeberns epidemi bifogas.

Smittkoppor hafva under årets lopp förekommit i enstaka fall, endast på Arontorp i Kalmar socken uppträdde de, som af en mindre epidemi, hvilken höll

sig i en der befintlig statsbyggnad, hvilken af 2ne boende familjer angrepos alla, som icke genom vaccination eller vaccination woro skyddade. Ett nyfött barn afled. I öfrigt förlöpo smittkopporna temligen lindrigt. Vaccination sattes genast igång i de församlingar der koppssjukdomen wisade sig och anmodades presterskapet, att i synnerhet uppmana äldre personer att låta revaccinera sig.

c) **Sporadiska.** Såsom jag redan antydt herrskade under vintermånaderna en öfvervägande benägenhet för katarrhala och inflammatoriska sjukdomar i andedräftsorganen. De kroniska **magkatarrerna** och kardialgierna hafva äfven under årets lopp temligen talrikt förekommit. Orsakerna till dessa sjukdomar lära wäl sannolikast wara att finna uti olämplig föda och öfverdrifvet bruk af kaffe. **Bleksot** har förekommit i färre antal fall, än jag wid min början af min verksamhet här wäntade. **Skrofelsjukdomar** har jag här funnit wara rätt sällsynt, ett förhållande, som så mycket mera wäckt min uppmärksamhet, som jag under tjänstgöringen på Universitetsstadens kliniker wunnit den erfarenhet, att denna sjukdomsform ingalunda är sällsynt i andra delar af provinsen. Sjukligheten har för öfrigt under året warit temligen obetydlig.

d) Af **Syfilis** hafva endast 2ne fall förekommit, hvilka blifwit till länets kurhus remitterade. Kroniska **hud-sjukdomar** hafva äfven ganska sparsamt wisat sig.

e) **Sinnessjukdomar:** inga

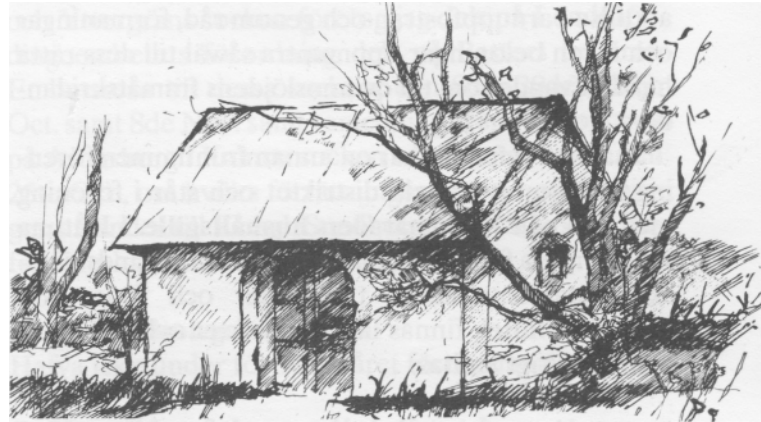
f) **Epizootier:** ej af mig kända.

3. Förhållandet i allmänhet medicinskt.

a) **Sundhetspolis:** Kommunalstyrelsens verksamhet för allmänna helsowården, sockenapotek m. m. Sundhetspolisen handhafves af kommunalstyrelserna hvilkas åtgöranden härutinnan hufvudsakligen inskränkt sig till vaccinationens handhafvande. Endast i Ofvergran widtogs på min inrådan den åtgärden, att för en tid suspendera folkskolans verksamhet, enär Scharlaksfeber war inom socknen gängse och äfven wisat sig inom den i skolhuset boende skollärares familj.

Sockenapotek finnes ingenstädes.

b) **Fattigvård och fångvård:** Fattigvården som inom

Fram till 1960-talet låg vår polisstation i Bålsta. Den gamla finkan finns ännu kvar, nu som arkiv. Den ligger utefter landsvägen väster om Bålsta järnvägsstation.

ett par församlingar lärer wara ganska tryckande i anseende till mängden af behöfvande, torde i allmänhet anses ändamålsenligt ordnade. Understöden utdelas dels med penningar, dels med mjöl och andra

födoämnen. Dessutom utdelas ifrån en del herregårdar ganska betydliga understöd i synnerhet åt egna underhafvande. I saknad af statistiska uppgifter är jag icke i tillfälle att kunna uppgifva hvarken de fattigas antal inom distriktet, ej heller totalbeloppet af det understöd, som åt dem utdelas. Med fångvården har jag icke haft att skaffa, något kronohäkte finnes icke heller mig veterligt inom distriktet.

c) Allmänt. Vägörenhetsinrättningar, folkskolor, sockenbibliotek.

Inom distriktets 11 socknar finnes 11 **fasta skolor**, 5 **småskolor**, 3 **slöjd- och syskolor**. I Bro pastorat existerar en **fruntimmersförening** som har till ändamål att tillse barnuppfostran och genom råd, förmaningar och äfven belöningar uppmuntra såväl till dess rätta handhafvande som till qvinnoslöjdens framåtskridande.

I samma syfte verkar en annan fruntimmersförening som omfattar hela distriktet och står i förening med Bro och Håbo häraders **hushållsgille**. I Håtuna socken njuta fattiga skolbarn understöd af Lindström-ska testamentsfonden till kläder och föda. Nio **sockenbibliotek** finnas inom distriktet och lära i allmänhet flitigt anlitas.

d) Helsobrunnar och badorter.

Inom Yttergrans socken lärer finnas en jernhaltig **mineralkälla**, som stundom anlitas af kringboende personer, men undertecknad har ännu icke haft tillfälle att närmare undersöka dess beskaffenhet.

e) Vaccination och revaccination. Vaccinationsjournalerna för 1864 jemte den af mig upprättade Sum-

mariska rapport öfver skyddssympningen blefvo i juni månad insända till Konungens Befallningshafvande i Upsala. Af rapporten synes, att nämnde år 198 personer blifvit med framgång vaccinerade samt att revaccination blifvit i Ofver- och Yttergrans socken verkställd på tillsammans 100 personer (87 med framgång, 13 utan framgång). Anmärkas bör likväl, att dessa uppgifter icke omfatta distriktets alla socknar, enär vaccinationsjournalerna för Bro och Lossa sn väl blifvit enligt pastors uppgift i wederbörlig tid insända till Kongl. Befallningshafvande, men aldrig kommit mig tillhanda.

I anledning deraf att några fall af smittkoppor under mars månad 1865 inträffade anmodades wederbörande, att enligt vaccinationsreglementets föreskrift ofördröjligen föranstalta om vaccination och revaccination, men enär vaccinationsjournalerna för detta år ännu icke kommit mig tillhanda, är jag icke i tillfälle att meddela resultaterna af skyddskoppsympningen under redogörelseåret.

f) Apotek finnes ännu icke inom distriktet, men då Kongl. Majt i nåder bewiljat, att ett Apotek med personligt privilegium finge på Provinsialläkarens anmälan om behovet af ett sådant anläggas, gjorde undertecknad un-

der förliedet är wördsam framställning om dess anläggning, hvarpå Med. styrelsen härom gick i författning. Fem sökande lära wid ansökningstidens utgång (i Dec.) anmält sig, utan att till min kunskap kommit, det Apotekare ännu blifvit utnämnd. För att likväl i någon mån afhjälpa det stora behovet af ett Apotek härstädes, har jag försett mig med ett mindre medikamentsförråd, derifrån jag, såwidt min tid medgifvit, tillhandahållit allmänheten sådane medikamenter, som i allmännare förekommande eller hastig hjälp fordrande sjukdomsfall warit erforderlige.

g) Barnmorskewäsendet är inom distriktet på ett tillfredsställande sätt ordnad. Samtliga socknarne hafva antingen anskaffat egen barnmorska eller ock förenat sig med angränsande socken om barnmorskas anställande. Barnmorskorna åtnjuta i allmänhet befolkningens förtroende och anlitas i de allra flesta förlossningsfall. Oexaminerade hjelperskor påkallas derföre högst sällan och endast i de fall, der barnmorskan icke hinner att i rättan tid anlända.

Till Kongl. Sundhetskoll. har jag under årets lopp insänt 5 st rapporter om af barnmorskor verkställda tångförlossningar. Möjligen hafva flere sådane under året förekommit, men icke kommit till min kännedom. Jag föranledes till denna anmodan deraf, att en barnmorska på min förfrågan uppgifvit hafva sig insänt sina rapporter till provinsialläkaren i Enköping troende sig ännu höra till sistnämnda Provinsialläkardistrikt. Detta misstag är förklarligt och förlåtligt, om man tager i betraktande, att barnmorskorna härstädes icke blifvit underrättade om att ny Provinsialläkare blifvit för Bro och Håbo härader anställd. De obstetriska operationer som af mig blifvit verkställda, äro

endast två tångförlossningar samt en efterbördsuttagning, der barnmorskan hade afsltit nafvelsträngen. För ett af dessa fall redogöres utförligare i särskild bilaga.

h) Bewäringsmanskabet. Om årets bewäringsmönstringar har jag redan i Juni månad insänt rapport till Kongl. Sundhetskollegium till hvilken rapport jag tager mig friheten att hänvisa.

4. Embetsförrättningar på grund af wederbörande auktoritets särskilda förordnande.

a) För helso- och sjukvårdsärenden.

I anledning af Scharlakansfeberepidemier i Öfveroch Yttergrans socken företog jag dels på Landshöfdingembetets förordning dels på Pastors begäran Embetsresa till dessa socknar den 8de, 20de, 23dje Oct. samt 8de Nov. samt i anledning af smittkopporna på Aronsborg i Kalmar socken en embetsresa dit den 25te Oct., om hvilka förrättningar rapport ofördröjligen afsändes till Kongl. Sundhetskoll. och Kongl. Befallningshafvande.

b) För medicolegala ändamål Hafva icke under förflutna året förekommit.

5. Uppgift på inom distriktet bosatta personer af:

a) Legitimerade läkare: ingen utom undertecknad

b) Badaremästare, Dentister: inga

c) Djurläkare: En sådan, nemligen Sqvadronshästläkaren Herr C E Edling är af distriktet anställd samt boende på Lindhagaberg (Bro gård) i Bro socken. Han lärer wara ganska mycket anlitas.

d) Apotekare, Provisor och lärlingar.

En Provisor Herr Högman har under året varit bosatt på Tranbygge i Västra Ryds socken, men är nu från orten afflyttad. En f. d. Apotekare Herr Utterström är boende inom Ofvergrans sn.

e) Barnmorskor.

De af distriktets kommuner antagne barnmorskor äro följande:

för Ofver- och Yttergran: Fru Anna Catharina Högman, hvilken har rättighet att begagna instrumenter.

för Kalmar socken: Hustru Brita Catharina Ericsson.

för Skokloster o Häggeby: Ulrica Eleonora Jansson.

för Håtuna och Tibble: Hustru Lovisa Charlotta Broman, till hennes biträde är antagen f. Torpare Sandströms hustru Malena Jonsd. Sjögren.

för Västra Ryd och Näs: Hustru Johanna Dorotea Stenberg f. d. Åkerman, som har rättighet att begagna instrument.

för Bro och Lossa: Mamsell Christina Wilh. Jansson, hvilken har rätt att begagna instrument.

De äro alla examinerade samt af kommunen antagna och aflönade.

1) Vaccinatörer:

Öfvergran: Orgelnisten E Öhlen

Yttergran: A Enlund,

Kalmar J A Edlund

Skokloster: J A de Vahl

Häggeby: N O Kjellbom

Håtuna: E Söderström

Tibble: J Hallenborg

Västra Ryd: J G Thörngren

Näs: J R Lagerström

Bro: C F Wallenström

Lossa: E Forsell

De fleste af dessa godtgöras med en årlig kollekt samt dessutom 37 å 50 öre för hvarje vaccinerad person.

g) Kvacksalvare:

Provisor Högman på Tranbygge lærer utdelat såväl råd i sjukdomar som medikamenter men varit föga anlitad, nu är han ifrån bygden afflyttad. Några andra kvacksalvare finnas ej inom distriktet, men i närmaste grannskap utom detsamma nemligen i Sigtuna stad lära finnas 2ne sådane af genus femininum hvilka stundom lära af en och annan härifrån blifvit anlidade. Jag känner för öfrigt hvarken deras namn ej heller deras förfarenhet i den medicinska wetenskapen.

6. Wetenskapliga iakttagelser, märkliga sjukdomshändelser, kirurgiska och obstetriska operationer af intresse:

Se bilagan.

7. Andra med allmänna helsowården sammanhang egande ämnen

som anses böra till allmän kännedom komma, men icke under ofvanstående rubriker äro hänförlige, har jag icke att andraga.

I en särskild bilaga har jag äran insända en förteckning på de tjensten tillhörande handlingar, hvilka dels wid tjenstens tillträde requirerades och erhöles från Kongl. Sundhetskoll. dels sedermera under årets lopp kommit provinisalläkare Arcivet tillhanda.

Stockholm West Tibble den 31 mars 1866 J

W Lindwall

Provinsialläkare